

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următorile Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emmerich Lesner.
Heinrich Schalk. Rudolf Wosser.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldberger,
Ektstein Bernat. In Ham-
burg: Marohl & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seri-
a garmond pe o colonă 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagină a 3-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 38)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etajiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șese
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr.
v. a. s. — 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 205.—Anul LXI.

Brașov, Duminecă 20 Septemvire (2 Octomvire).

1898.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Octomvire st. v. 1898

se deschide nou abonament, la care
invităm pe toți amicii și sprijini-
torii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonamente la numerele cu data
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șese luni	1 fl.

Pentru România:

pe un an	8 franci
pe șese luni	4 "

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Să povățuim poporul.

Se apropie iarna, cu nopțile ei
lungi, când plugarul e silit a-și pe-
trece partea cea mai mare a tim-
pului între cei patru pereți ai casei.
Ce va face el atunci? Cu ce se va
ocupa și ce îndelețniciri va lua, pen-
tru a nu i se urî dăilele și a nu perde
timpul înzadar?

Omul, care este om și merită
de-a purta acest nume, simte dela
fire în inima sa puterea de lucru,
care-l îndemnă să facă ceva, să pro-
ducă și să nu lase timpul nefolosit.

El scie și simte, că numai prin lu-
cru, numai printr'o folositoare între-
buințare a timpului poate să-și facă
vieța veselă, să-și câștige liniștea
inimei și mulțumirea sufletului.

Omul fără de muncă e robul
grijilor, al intristărilor și uritului.
Acestea îl silesc să-și caute distrac-
ția, petrecere, pe care decât nu scie
s'o găsească într'o muncă cinstită și
folositoare, o caută în cărciumă, în
jocul de cărți și alte îndelețniciri
pătimașe și păgubitoare, cari asupra
omului fără de muncă au o putere
atrăgătoare deosebită.

Privescă cineva cărciumele de
prin comunele noastre locuite de
agricultori și va vedea, că iarna ele
sunt cel puțin de 2—3 ori mai bine
cercetate decât vara. Causa e ușor
de înțeles: vara agricultorul găsește
ocupațiune în munca câmpului și
nu simte trebuința de a-și căuta dis-
tracția la cărciumă, pe când iarna
se întâmplă contrarul. Atunci pluga-
rul țeran, în lipsa unei ocupațiuni
folositoare, caută să-și omore timpul
în cărciumă. Cărciuma este pentru
el cam ceea ce este casino pentru ora-
seni. De cele mai multe ori el intră
în cărciumă cu intențiunea bună
de-a nu bea, de-a nu prăda, ci nu-
mai ca să-și găsească societate și să-
i mai treacă de urit. Dăr făcând ađi
așa și mâne așa, la urmă i-se pre-
face în obicei; cărciuma îl farmecă
și cel ce pentru prima-ora a intrat
în ea, așa dicend numai de necaz,
ca să-și mai treacă de urit, adese ori
se întâmplă, că rămâne acolo încă-
tușat pentru totă vieța. Se dedă
trândăviei, îl copleșesc lenea și
moliciunea, nu mai găsește plăcere
în lucru, ci numai în cărciumă, în
sticluța cu rachiu și în blăstămățiile
împreunate cu ea.

Caute ori-cine și va afla, că
acesta e calea cea mai obișnuită,
care duce o parte mare a poporului
nostru la stricăciune, la sapă de
lemn și perđare. De nu-i cărciuma,

e jocul de cărți, — o altă patimă
drăcescă, care răpescce timpul cel
scump al lui Dumnezeu, sleescce
brațele muncitore și face să nu mai
rodască nimic, să nu mai înflorască
nimic. Iarna e timpul obișnuit, când
se înrădăcinază în popor și această
patimă. Căutați numai și veți afla
și prin comunele noastre destule case
stricate, cari peste iarna mai ales
sunt tot atâtea cuiburi de cărțași,
unde aceștia se adună și nopțe,
perđend timpul, ruinându-și sănăta-
rea și risipindu-și averea. Satele,
unde se incuibză această nenorocită
patimă, care de-almintrelea merge
mână în mână cu beția, nu pot să
progreseze în veci, căci cărțile țin
încătușate puterile muncitore și apoi
se scie, că unde nu e muncă nu
poate fi progres.

Etă unde duce pe om lipsa de
muncă! Etă pentru ce ni-am pus la
începutul acestui articol întrebarea:
Ce va face ore plugarul nostru
în timpul iernei, cu nopțile ei lungi
și mari, când munca câmpului înce-
teză și când e silit a petrece partea
cea mai mare a timpului între cei
patru pereți ai casei?

La întrebarea acesta avurăm
bucuria de-a primi, nu de mult, un
răspuns înălțător de inimă. E răs-
punsul, ce ni-s'a dat din partea co-
mitetului despărțământului brașo-
vean al Asociațiunii pe basa espe-
riențelor făcute de el cu bibliotecile
poporale dela sate. S'a constatat
adeacă, că cărciumele de prin comu-
nele, unde s'au înființat asemenea
biblioteci, sunt ađi mai puțin cer-
cetate de poporul nostru, ca înainte.
A cęsta din cauză, că țeranul găsește
în cetirea cărților ocupațiunea de
lipsă la el acasă, unde unul cetesce,
er ceilalți ascultă și astfel nici unul
din membrii familiei nu simte tre-
buința de a-și căuta trecere de timp
prin cărciume. În loc ca sătenii să
se adune în jurul sticlei cu rachiu
ori a cărților de joc, ei se adună

să cetască, ori — mai bine ęis —
să li-se cetască. În locul cărciumelor
și al cuiburilor de cărțași, avem va
să ęică un fel de cabinete de lec-
tură!

Cine crede, că acest mijloc nu
este de ajuns pentru îmbunătățirea
stărei morale și prin ea și a celei
materiale a poporului nostru, caute
a afla altul, căci mijloce mai sunt
ele destule. Unde sunt pentru esem-
plu învățatorii cei buni și harnici
din anii trecuți, cari pe 'ntrecute
căutau să țină școle de sęra pentru
adulți? Unde sunt urmașii harnicu-
lui dascăl de odinioară Petru Grama
din Sântejude, cari să caute a înde-
letnici poporul cu industria de casă
și prin aceasta a-i da un mijloc de
câștig și ocupațiune și în timpul
iernei? Și, în urmă, unde sunt apos-
tolii adevęrați ai culturrei noastre na-
ționale, cari înarmați cu armele
sciinței mai înalte, măcar de 2—3
ori pe an să ese dintre zidurile
orașelor în mijlocul poporului pentru
a-l însușeți, a-l lumina și povęui
prin câte-o vorbire, ori prelegere
publică ținută anume pentru el?

Sunt timpurii de luptă, când
nici unuia dintre fiii capabili de
muncă și de jertfă ai unui popor
nu-i este iertat să stea în nepăsare,
ori chiar să se retragă de pe câmpul
luptei. Prin asemenea timpuri
trece ađi și poporul român dela noi.
Toți ca unul și unul cu toți trebuie
să stea în postul lor contribuind fęcă
care în felul său și după ale sale
puteri la opera cea mare a regene-
rării și luminării poporului.

Să-i arătam acestuia calea, pe
care trebuie să męrgă, și el va merge,
căci simte destul de amar greutatea
timpurilor și scie, că nu se mai poate
trăi ađi orbecând în întuneric,
lăsându-se în voia întâmplării și
consumând iarna ceea ce a agonisit
vara. Să-l facem, ca să scie între-
buința cu folos și timpul iernei, înde-
letnicindu-l cu ocupațiuni edifică-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Punguța cu doi bani.

— Poveste. —

Din Opere complete, de Ioan Creangă.

Era odată o babă și un moșneag.
Baba avea o găină și moșnegul un cocoș;
găina babei se oua de câte două-ori pe
fiă-care ęi, și baba mânca o mulțime de
ouă, er moșnegului nu-i da nici unul. Moș-
negul, într-o ęi pierdu răbdarea și duse:

— Męi babă, mănânci ca în târgul
lui Cremene. Ia dă-mi și mie nisce ouă, ca
să-mi prind pofta măcar.

— Da, cum nu, ęise baba, care era
fórte sęărcită. Decă ai poftă de ouă, bate
și tu cocoșul tęu să facă ouă, și-i mânca;
eu așa am bătut găina, și ecăta-o cum se
ouă.

Moșnegul pofțicios și hapsin, se ia
după gura babei și, de ciudă, prinde iute
și de grabă cocoșul și-i dă o bătaie bună,
ęicend:

— Na! ori te ouă, ori du-te dela casa

mea, ca să nu mai strici męcarea de
geaba.

Cocoșul, cum scăpa din męcările moș-
negului, fugi de acasă și umbla pe drumuri,
bezmotec. Și cum mergea el pe drum, nu-
mai etă gęcsece o punguța cu doi bani.
Și cum o gęcsece, o și ia în clonț, și se
intörnă cu dęnsa înapoi, spre casa moș-
negului. Pe drum, întelnesce o trăsură c'un
boier și cu nisce cucóne. Boierul se uită
cu băgare de sémă la cocoș, vede în clon-
tu-i o punguța și ęice visitiului:

— Męi! ia dă-te jos și veęi ce are
cocoșul cela în plisc?

Visitiul se dă iute jos din capra tră-
surei, și c'un fel de meșteșug prinde co-
coșul, și luându-i punguța din clonț, o dă
boierului. Boierul o ia, fără păsare, o pune
în busunar și pornescce cu trăsura înainte.
Cocoșul supęrat de asta, nu se lasă, ci se
ia după trăsura, spuind neincetat:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

Boierul încuiat, când ajunge în drep-
tul unei fântăni, ęice visitiului:

— Mę! ia cocoșul ist obraznic și-l dă
în fântana ceea.

Visitiul erăși se dă jos din capra tră-
surei, prinde erăși cocoșul și-l asvurile în
fântană. Cocoșul vedęnd această primejdie,
ce să facă? Incepe a înęhiți la apă: și
'nghite, și 'nghite până ce înęhite el totă
apa din fântană.... Apoi sbórá de-acolo
afară și erăși se ia în urma trăsurrei, ęi-
cend:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

Boierul vedęnd această, s'a mirat cum-
plit, și a ęis:

— Mę! da al dracului cocoș îi aista!
Ei las! că ęi-oi da eu ęie de chielușelă,
męi crestature și pintenature! Și cum ajunge
acasă, ęice unei babe, dela bucătărie, să
ia cocoșul, să-l asvurile într'un cuptor plin
cu jărătec și să puie o lespede la gura
cuptorului. Baba, când să ia inimă de cu-
vęnt, face cum i-a ęis stăpănu-sėu. Co-
coșul cum vede și astă mare nedreptate,
incede a vărta la apă; și tórnă el totă
apa cea din fântană pe jărătec, până ce
stinge focul de tot și se reocorece cupto-
rul; ba încă face și o apărea prin casă, de
s'a îndrăcit de ciudă hęcra dela bucătărie.
Apoi dă o blęndă lespeęei dela gura cup-

torului, iese teafăr și de acolo, și fuga la
feręstra boierului și incede a trânti cu cio-
cul în geamuri și a ęice:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

— Męi, că mi-am găsit belęua cu di-
hania cea de cocoș, ęise boierul cuprins
de mirare! Visitiu! ia-l de pe capul meu
și-l asvurile în ciręda boilor și a vacilor:
póte vr'un buhai înfuriat i-a veni de hac;
l'a lua în córne și-om scăpa de supęrare.
Visitiul erăși ia cocoșul și-l asvurile în ci-
redă! Atunc, bucuria cocoșului. Să-l fi
veęut cum înęhitea la buhai, la boi, la
vac și la vięei; pãn' a înęhițit el totă ci-
reda și-a făcut un pantece mare, mare,
cât un munte. Apoi er vine la feręstră, in-
tinde aripile în dreptul sórelui, de întunecă
de tot casa boierului, și erăși incede:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

Boierul, când mai vede și astă dãn-
dănae, crepa de ciudă și nu scia ce să mai
facă, dór' va scăpa de cocoș.

Mai stă boierul cât mai stă pe gãn-
duri până-i vine erăși în cap una:

— Am să-l dau în haznaua cu bani;

tóre și cinstite, cari s'el rețină dela cărciume și alte perderi de timp, și cari s'ei aducă folose morale și materiale. Intre aceste ocupațiuni însă, instrucțiunea ocupă locul cel dintâiu, căci luminarea minței este cheia, care deschide ușa viitorului.

Revista politică.

Pe orizontul politic al monarchiei noastre se ridică în chip de nori grei și amenințatori luptele mari în afacerea așa numitului *pact vamal și economic* dintre Austria și Ungaria.

Atât dincóce, cât și dincolo s'au deschis dezbaterile din parlamente. **Dieta ungară** a desbătut în ședințele ei din urmă asupra unor chestiuni mai neînsemnate; între altele a primit cu unanimitate proiectul de lege despre eternizarea amintirii răposatei împărătese-regine. Pe astăzi, Sâmbătă, erau fixate erau chestiuni mai neînsemnate cu cari guvernul vré se amâne dezbaterile în merit, până când va vedé, că ce pornélă iau lucrurile în „Reichsrath“ ul din Viena privitor la proiectele pactului. Se dice chiar, că br. Banffy va propune, ca de Marți încolo dieta să nu lucreze două-spre-dece zile, în care timp el așteptă să se hotărăscă în Viena sórtea proiectelor pactului. Opoziția ungară este forțe nemulțămîtită cu această procedură a guvernului, care mereu ocolesce a-și da pe față cărțile în marea întrebare a pactului.

Intr'aceea dincolo în Austria se pregătesc lucruri surprinzătoare. **Parlamentul austriac** a ținut Joi ședință în merit, în care ministrul-președinte **Thun** a înaintat proiectele pactului. Singuraticele partide din opoziție au ținut înainte de deschiderea ședinței conferențe, și majoritățile lor au hotărît, ca deocamdată să nu mai facă obstrucțiune și să lase în liniște prima cetire a proiectelor despre pact. Prin tactica această se face cu neputință guvernului austriac de-a introduce în praxă proiectele cu ajutorul § 14, der se face cu neputință și aceea, ca tot aceleași proiecte să fiă introduse în Ungaria pe calea regulării de sine stătătoare. Germanii opoziționali din Austria au declarat ce-i drept, că vréu să desbătă proiectele, însă ei vor să le modifice, ba primarul Vienei, Lueger, a dis în ședința de Joi, că trădătorii sunt toți aceia, cari ar voi să împiedece dezbaterarea unui pact păgubitor pentru Austria, cum este acela ce se cu-

prinde în proiectele pe cari guvernul le-a înaintat, „Reichsrath“ ului. Cu alte cuvinte proiectele trebuie luate la desbateră, ca să se facă în ele schimbări.

În cazul, că proiectele s'ar modifica de cătră parlamentul austriac, pentru guvernul ungar se va crea o situațiune cu totul nouă. Ungurii cer să nu se modifice nimic în proiectele acestea, pe cari Banffy le alcătuiase împreună cu Baden și în cari lor li-se fac favoruri însemnate din punct de vedere economic. Dacă der parlamentul din Viena nu va primi proiectele așa cum sunt, ne schimbate, pentru Banffy și ai săi se va nasce o mare și importantă întrebare. Ce va face el: va cere un nou provisoriu pe baza statului quo, ori va incerca să introducă tariful vamal autonom, de care — pe cum de atâtea ori a declarat însuși — se spărie și se îngrozesc. Etcă der, că le-ar veni bine acum la socotélă ambelor guverne, ca opoziția germană să facă obstrucțiune, pentru-ca Thun să aibă causă de-a trimite acasă parlamentul și să introducă proiectele pactului cu ajutorul atotputernicului § 14.

Starea această a lucrurilor este cât se poate de tristă și nimicitoare pentru căpeteniile guvernelor din Viena și Budapesta.

Evenimentul mai însemnat din afară este ceea ce se petrece tocmai acum în **marea împărăție a Chinei**, unde, sunt vre-o zece zile, împăratul **Tsan Tien** a fost lipsit de tron în urma unei revoluții de palat, și în locul lui a luat frânele guvernării mătușă-sa văduva împărătesă. Principala pentru care tinérul împărat (el are vârsta numai de 26 ani) a fost lipsit de tron, se dice a fi, că el voia să introducă în China reforme europenești cu cari împărătesa și omenii din jurul ei nu erau învoiți. Adevărul însă este, că aici jocă rol covârșitor politica Rusiei și a Angliei, ale căror interese se bat în capete în depărtatul răsărit. Anglia e forțe supărată acum, că Rusia a câștigat mult prin venirea la putere a partidei văduvei împărătese, care se încunjură cu omeni amici imperiului rusesc. Din cauza această Anglia și-a trimis o flotă de război în portul chinez **Vej-Hai-Vei** și a făcut toate pregătirile pentru evenimente, ce ar pute urma.

Alegerile din Bucovina.

Alegerile pentru dieta țării din Cernăuți s'au făcut săptămâna trecută. Pentru ca cetitorii noștri să-și facă o idee cum au decurs aceste alegeri și cu ce mari greutate au avut să se lupte Românii, reproducem din „Deșteptarea“ din Cernăuți următoarele:

Alegerile pentru districte au trecut. A sosit noaptea, în care nimeni nu mai poate lucra. Cum ni-am așternut așa vom și dormi. Șese ani de zile nu-i lucru de șagă, și pe șese ani de zile ni-am ales acum deputați. De șese-deci de ori câte șese vor suspina și se vor căi pe an acei electori, cari și-au vëndut neamul și mintea la dușmanii noștri cei mai aprigi. Lăudați și preamăriți însă vor fi toți acei electori, cari s'au purtat ca Români buni, și în ciuda tuturor baionetelor și amenințărilor au glăsunit fără șovăire numai pentru aleșii de comitetul național. Să luăm pe rând district după district și să vedem, cari Români își cer viața, să vedem cum s'au purtat electorii districtelor.

Districtul Câmpulungului. „Peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune — intră într-un bucuria Domnului tău“, așa dice și „Deșteptarea“ cătră voiniciei Români munteni, cari s'au purtat atât de voinicește. Ei și-au ales pentru districtul lor pe iubitorul nostru **Dr. George Popovici**. Au luptat, și Dumnezeu li-au ajutat de-au isbutit, au biruit asupra hidrelor satanice, cari voiau să-i imbrânce. Deputatul districtului muntenesc **Câmpulung**, d-l **Dr. Popovici**, de puțin a fost ales, pentru mulți însă va lucra el în dieta țării.

Districtul Gura-Humorului. Bine s'au purtat și Românii din acest district. Candidatul hotărît de comitetul național, d-l **Iancu Lupul**, este deputatul districtului Gura-Humorului.

Districtul Storjinețului. Și acest district bine s'a purtat. Alesul de comitetul național, d-l **Modest cav. de Grigorcea**, este deputatul districtului Storjineț. Vrednici de laudă sunt și electorii acestui district, pentru-că au ascultat de glasul comitetului național.

Districtul Siretelui. Cel din urmă district, care s'a purtat bine și ai cărui electori au ascultat cu sfințenie de glasul comitetului național, este districtul acesta. D-l **Tudor cav. de Flondor** e ales deputat pentru districtul Siretelui. În preșja d-lui **Flondor** s'a ridicat un rusnac mazur cu numele **Malek**, însă acesta a căpătat o isbitură voinică, că va ține-o minte cât va trăi.

Cei cu celelalte districte ??! Cu lacrimă, nu cu negră, ne vine să scriem veștile rele, ce le avem din celelalte trei districte, din districtul **Sucevei**, al **Rădăuțului**

și al **Cernăuțului**. Electorii acestor trei districte urechi având, n'au auzit, și ochi având, n'au văzut — de aceea n'au voit acești ticăiți să scie de nici o cărmă, n'au voit să asculte de comitetul național, ei s'au potrivit voitorilor noștri de rău și ni-au ales deputați, pe cari binele nostru românesc nu-i dorește.

E lucru știut, că deputații aleși fără voia neamului nostru, nu vor fi priincioși Românilor, ci străinilor și dușmanilor noștri.

Acăsta au simțit-o pré bine voitorii noștri de rău și de aceea s'au făcut luntre și punte, ca să-și alégă pe călugărul Ciuntuleac (**Suceva**), pe **Onciul (Rădăuți)** și pe străinul **Marin (Cernăuți)**.

Care-i urmarea ?? Guvernul, căpitaniile, ni-au imbrâncit pe trei aleși ai comitetului național, cu patru am biruit noi.

Pismă și gâlcăvă au séménat dușmănoșii străini între noi, ne-au buimăcit, ne-au pus deputații după gustul lor, ne-au făgăduit ceriul și pământul întreg și ne vor cutropi și de pe petecuțul de pământ, ce ni-a mai rămas.

„Vai de biet Român sêracul
Înapoi dă tot ca racul,
Nici îi merge, nici se îndemna
Nici îi este tîmna tîmna,
E slugă străinului
Și-i străin în țera lui.“

Géba se opintesc și se frământă omenii noștri de bine, géba răsuna desnădăjduit glasul nostru, cu inimă de ghiață fără simțire pășesc România spre ripa peirii. Mai scumpă îi este lui vorba șarlatană a prefăcutului perciunat, decât cel mai prietenesc sfat al unui om de ai noștri, care i dorește binele din adăncul inimii.

Să ne mirăm apoi, că rămănem de ocară lumii? Să ne mirăm, că străinii ne pun genunchiul în gât? Să ne plângem de nedreptățile, ce ni-le fac dușmanii noștri, când noi înși-ne ne facem cele mai mari nedreptăți? Pentru cine să se facă alegere de bună voie? Pentru omeni, cari nu sunt în stare a-și apăra drepturile lor ??

Baionetele au și prefăcut alegerea de bună voie în poveste fără înțeles. Am fost siliți a glăsun pentru deputați necunoscuți și nedoriți — étă libertatea alegerilor!

De ne-ar fi silit căpitaniile să glăsun încălta pentru un măturoi și pentru o botă, am avé ađi doi deputați minunați și de multă trebuință: un măturoi și o botă. Cu măturoiul am mătura mișelile și ticăloșiile și cu bota am înfrica nătarăii.

Regina Daniei.

În orașul **Coppenhaga**, capitala Daniei, a răposat în 29 Septemvrie n. **regina Daniei**, una dintre cele mai însemnate femei din câte portă coróna regală. Ea era numită,

póte va înghiți la galbeni, i-a sta vre-unul în gât, s'a îneca și oiu scăpa de dănsul. Și cum dice, umflă cocoșul de o aripă și-l asvirle în hazna cu banii; căci boierul acela, de mult bânărit ce avea, nu-i mai scia numărul!... Atunci cocoșul înghite cu lăcomie toți banii și lasă toate lățile pustii. Apoi iese și d'acolo, el scie cum și pe unde, se duce la ferăstra boierului și er începe:

Cucurigu! boieru maru,
Dați punguța cu doi bani!

Acum, după toate cele întemplate, boierul vădend că n'are ce-i mai face, 'i asvirli punguța. Cocoșul o ia de jos cu bucurie, se duce în trăba lui și lasă pe boier în pace. Atunci toate păsările din ograda boierăscă, vădend voinicia cocoșului, s'au luat după dănsul, de ț-se părea că-i o nuntă și nu alt-ceva; er boierul, întristat, se uita gales cum se duceau și păsările sale, și di se oftând:

— Ducă-se și cobe și tot, numai bine că am scăpat de belea; că nici lucru curat n'a fost aici!

Cocoșul însă mergea țanțos, er păsările după dănsul; și merge el cât merge,

până ce ajunge acasă la moșnég, și de pe la pórtă începe a cânta: cucurigu!!! cucurigu!!!

Moșnégul cum aude glasul cocoșului, ese din casă cu bucurie; și când își aruncă ochii spre pórtă, ce să vadă?! Cocoșul s'era ceva de spariat! Elefantul ț-se părea purece pe lângă acest cocoș; și apoi în urma lui veneau cărduri nenumărate de păsări, care de care mai frumoșe, mai cucuete și mai boghete. Moșnégul vădend pe cocoșul său așa de mare și de greoi, și încunjurat d'atata amar de galițe, i-a deschis pórtă. Atunci cocoșul i-a dis:

— Stăpâne! așterne un țol aici, în mijlocul ogrădei.

Moșnégul, inte ca un prăsnel, așterne țolul. Cocoșul atunci se aședă pe țol, scutură puternic din aripă, și îndată se umple ograda și livada moșnégului, pe lângă păsări, și de ciređi de vite: eră pe țol tórna o movilă de galbeni, cari străluceau la sóre de-ți luau ochii! Moșnégul vădend aceste mari bogății, nu scia ce să facă de bucurie, sărutând mereu cocoșul și desmierdându-l.

Atunci écă și baba venea, nu sciu de

unde; și când a văzut unele ca acestea, numai îi selipeau răutăciósei ochii în cap și plesnea de ciudă.

— Moșnege, dice ea rușinată; dă-mi și mie nisce galbeni!

— Ba pune-ți pofta 'n cui, méi babă. Când ț-am cerut ouă, scii ce mi-ai răspuns? — Bate acum și tu găina, să-ți aducă galbeni; c'asa am bătut eu cocoșul, scii tu din a cui pricină... și étă ce mi-a adus!

Atunci baba se duce în poiată, gâbuesce găina, o apucă de códă și o ia la bătaie, de-ți venea să-i plângă de milă! Biata găină, cum scapă din mâinile babei, fuge pe drumuri. Și cum mergea pe drum, găsesce și ea o mărăgică, și-o înghite; apoi repede se întorče acasă la babă, și începe de pe la pórtă: cot, cot, cotcodac!! — Baba iese cu bucurie înainte găinei. Găina sare peste pórtă, trece iute pe lângă babă, și se pune pe cuibar; și după vr'un ceas de ședere, sare de pe cuibar, cotcodăcînd. Baba atunci se duce cu fuga să afle, ce i-a făcut găina!... Și când se uită în cuibar, ce să vadă? — Găina se ouase o mărăgică!... Baba, când vede, că și-a bătut

găina joc de dănsa, o prinde ș'o bate, ș'o bate, pân' o omoră în bătaie! Și așa, baba cea sgărcită și nebună a rămas de tot sêracă, lipită pământului. De acu a mai mânca și răbdări prăjite, în loc de ouă; că bine și-a făcut ris de găină și a ucis-o fără să i fiă vinovată cu nimica, șermana! Moșnégul însă era forțe bogat; el și-a făcut case mari și grădini frumoșe, și trăia forțe bine. Pe babă, de milă, a pus-o găinăriță; er pe cocoș îl purta în toate părțile după dănsul, cu salbă de aur la gât și încălțat cu ciobotele galbene și cu pîntenii la călcăie, de ț-se părea, că-i un irod de cei frumoși, er nu cocoș de făcut cu bors.

Înainte de mórte.

Este sêra după luptă. Rănitul se ridică nițel și privesce în jur de sine. **Bubuitul tunurilor** se aude încă, orișontul este acoperit cu roșu, glónțe întărdiate mai șueră prin aer. S'au gemete. El se uită împrejur și vede locul unei gróznice întemplerii; câmpia, plină cu morți, se întinde în toate părțile până în infinit

și cu drept cuvânt, după cum se va vedea mai jos, *sókra Europei*.

Răposata regină *Luisa* era soția regelui *Daniei Christian* al IX-lea. Originea familiei domnitoare danese de aici este foarte curioasă. Prințul al doilea născut *Wilhelm* de *Hessen-Kassel*, s'a refugiat în *Dania*, când *Napoleon I* a cucerit provincia *Hessen* și a pus acolo pe *Jerolim*, ca rege al *Vestfaliei*. Aici prințul *Wilhelm* a luat în căsătorie pe o prințesă danesă. Din această căsătorie s'a născut acum răposata regină *Luisa*, în 7 Septembrie 1817 în *Copenhaga*. În tinerețea ei nimeni nu-și bătea capul cu prințesa *Luisa*, și era majorenă deja când în 26 Mai 1842 s'a căsătorit cu prințul *Christian* de *Holstein-Glücksburg*, despre care nu credea nimeni, că odată va ajunge domn mare. Bărbatul *Lusei* era mai tânăr decât ea; ei trăiau viață retrasă în *Copenhaga*. La 1848 Germanii din *Schleswig-Holstein* s'au resculat în potruvia *Danesilor* și de aici a urmat cestiunea *Schleswig-Holstein*, care mai în urmă sub *Bismarck* a format începutul la marile războaie europene din urmă.

Pe atunci domnea în *Dania* regele *Frideric VII*, care nu avea urmași la tron din familia sa. Intre membrii familiei *Holstein* se iviră certe pentru succesiunea la tron, din care pricină marile puteri, temându-se de izbucnirea unui război, au ținut un Congres în *Londra* la 1852 și la dorința regelui *Frideric*, prințul *Christian* a fost declarat de moștenitor al tronului, tocmai pentru-că el nu avea nici un drept la domnie. Astfel zece ani după căsătoria sa, prințesa *Luisa* a ajuns să fie moștenitoare de tron, în 15 Noembrie 1863 regină.

Curând după aceea Prusia și Austria au atacat *Dania* și i-au luat *Schleswigul* și *Holsteinul*, la care ținea, că are drept tatăl împărătesei germane de aici, prințul de *Holstein-Angustenburg*, însă *Bismarck* n'a voit să-i dea moștenirea la care ridicase drept, ci după-ace a ocupat-o pe seama Prusiei, a ținut-o pentru acesta. De aici Prusia s'a certat cu Austria și s'a născut războiul din 1866.

Dania ciungărită astfel s'a dat silința a-se asigura prin căsătorii în potruvia atacurilor Germaniei. Acesta i-a și succes prin dibăcia de mamă a reginei *Luisa*, care avea fete foarte frumoase. Pe cea mai în vârstă, *Alexandra*, a măritat-o după prințul de *Wales*, moștenitorul tronului engles. Pe a doua, *Dagmar*, a luat-o fiul țarului Rusiei, mai târziu *Alexandru III*, și astfel a devenit împărătesă în *Rusia*. A treia fiică, *Thyra*, a devenit soția moștenitorului de tron din *Hannover*, bogatul principe de *Cumberland* *Ernst Welf*. Fiul său *Frideric*, moștenitor de tron, a luat în căsătorie pe unica fiică a regelui *Svediei*, pe *Luisa*, cu care a căpătat o avere nespun de mare. Al doilea fiu al reginei *Daniei*, *George*, a devenit rege al *Greciei*, luând în căsătorie

pe o mare ducesă rusă. Cel mai tânăr fiu, *Waldemar*, n'a ajuns să ocupe un tron, însă prin căsătoria lui cu *Maria Orleans*, a câștigat legături cu familia regală franceză.

În virtutea acestor căsătorii *Copenhaga* a devenit locul de întâlnire al familiilor domnitoare. În toamna fiică-cărui an, la ziua născerei bunei și sócrei, fii, nepoții, ginerii și nurorile mergeau în *Dania*, unde petreceau săptămâni întregi la castelul *Fredriksborg*, loc unde țarului îi plăcea mult să petreacă. Cu ocazia acestor întruniri familiare totdeauna se făcea politică înaltă.

Regina *Luisa* a murit în vârstă de 81 ani. Ea a fost mult iubită și stimată în *Dania*.

SCRILE DILEI.

— 19 Septembrie v.

Serbarea S-tei Sofii, patrona școlilor române din loc, va avea loc mâine înainte de amiază. După eșirea din biserică S-lui *Nicolae*, unde se va oficia serviciu divin solemn, tinerimea, în frunte cu corpul profesoral și publicul present, se vor aduna în sala cea mare a gimnasiului. Aci se va ține discursul festiv din partea d-lui profesor *George Vătășan*. — Atragem atențiunea publicului nostru asupra acestei serbări.

Regele și Regina României întorcându-se din străinătate, în țară, au sosit Joi la ora 1 și 45 min. în *Budapesta*. Impreună cu Majestățile *Lor* a călătorit și principesa României *Maria*. Înălții oșpeți au fost întâmpinați la gara de ost de către marii duoi rușesci *Boris* și *Andrei*, de către principele *Coburg-Gotha*, contele *Stackelberg*, consulul general al României *Balș*, apoi din partea drumurilor de fer ung. de stat șeful de manipulare *Kovacs* și șeful de stațiune *Lachnit*. Cu susținerea ordinei era încredințat inspectorul de poliție *Pavlok*. Din vagonul de salon s'a dat jos numai regele, pe când Regina cu principesa au rămas în cupeu. Regele a salutată cordial pe marii duoi rușesci și pe prințul *Koburg*, i-a îmbrățișat și i-a sărutat. Regina a chemat la sine pe consulul general *Balș*, care a predat Majestății *Sale* și principesei câte un buchet de flori frumoase. Colonelul-comandant al regimentului ces. și reg. Nr. 6 de infanterie, care încă s'a înfățișat la gară, a fost asemenea invitat în cupeul Reginei. La orele 2 și 10 min. înălții oșpeți au pornit mai departe.

— Era dimineața la ora 5 și 22 minute părechea regală română a sosit în gara din *Brașov* c'un tren separat, care consta din 3 vagoane de curte și 1 vagon ordinar. Perdelele dela ferestrele vagonului, în care se aflau Majestățile *Lor*, nu erau ridicate, astfel, că nu s'a putut observa nimeni, afară de o persoană înaltă din suita regală, care

purta la piept mai multe decorații. Trenul separat de curte a așteptat în gara de aici plecarea trenului expres, după care, la 10 minute, a pornit spre graniță și trenul curții. Părechea regală română s'a dus de ocamdată la *Sinaia*.

Parastas pentru Alexandru Roman. Mercuri în 16 (28) Septembrie, aniversarea morții regretatului *Alexandru Roman*, fost profesor de limba și literatura română la universitatea din *Budapesta* și membru al Academiei Române din *București*, s'a serbat în catedrala gr. cat. română din *Oradea-mare* parastas pentru odihna sufletului său. Acestă festivitate de jale, d-ice „Familia”, s'a ținut de către iubitorul și jeli-torul său frate, d-l *Iosif Roman*, avocat în *Oradea-mare* și unul din fruntașii stimăți ai *Bihorului*. A oficiat parochul și canonicul on. *I. Moga*, asistat de preoții *S. Ciceronescu* și *D. Mureșianu*. Românii din *Oradea-mare*, băștrâni și tineri, cât au aflat de acest parastas, s'au prezentat spre a aduce tributul stimei lor umbrei bărbatului binemeritat.

Atentat plănuțit contra vieții regelui Carol. Fôia unghurească „*Budapesti Napló*” surprinde pe cetitorii săi cu șcirea despre un pretins atentat plănuțit în contra vieții Regelui *Carol* al României. Eță ce spune țiarul unghuresc: *Gendarmeria* din *Orșova* a arestat la stațiunea vapoarelor de acolo pe un tânăr suspect. S'a aflat la el un pasaport pe numele *Miloș Demetrioș*. Se crede însă, că acest pasaport este imprumutat. Afară de pasaport s'a mai aflat la el o cutioră, în care erau ascunse venin, două pumale și câte-va cuie ruginite. El n'a voit să spună, că de ce purta cu sine aceste unelte omorătoare. *Gendarmeria* din *Orșova* a primit țilele trecute un avis telegrafic, în care i-se da de șcirea, că în contra Regelui *Carol* s'a plănuțit un atentat de anarhiști străini, și arestarea amintitului individ s'a întâmplat pe baza acestui avis. Șcirea fôiei unghuresc ni-se pare o scornitură. Ea de altminterlea e desmintită și de „*Agentia Română*”.

Ajutore pentru nenorocii incendiari din Grid. În urma unui foc îngrozitor, ce s'a iscat în ziua de 17 Septembrie n. c. în comuna românească *Grid*, din comitatul *Făgărașului*, peste 60 capi de familie au rămas pe drumuri, ardându-le casele, grajdurile și tot ce aveau în curte. Pentru alinarea suferințelor acestor nenorocii, d-l *George Modorcea*, preotul acelei comune, a publicat în țiarul nostru un călduros apel către inimile milostive, cerând ajutorul lor fiă în bani, fiă în bucate. Ajutorele în bani se pot trimite și la administrațiunea țiarului nostru, de unde se înainteză destinațiunii. Până acum am primit din partea d-lui *Ioan N. Bidu*, comerciant în *Brașov*, 5 fl.; în prin postă ni-s'au trimis din partea d-lui

Itu din *Seliste* 3 fl. Ajutorele, ce vor mai urma, le vom achita tot pe această cale.

Nouă linie ferată. Intre *Făgăraș* și *Brașov* se planuesce construirea unei linii ferate. Ea va fi o continuare a liniei ferate vicinale *Sibiiu-Făgăraș*. *Linia Brașov-Făgăraș* va avea o lungime de 68 chilometri și va forma o nouă legătură între *Brașov* și *Budapesta* via *Arad*.

Adunare de control. În 26, 27 și 28 Octomvrie n. c. se va ține adunarea de control în localul comunei de reintregire a regimentului Nr. 2 staționat în loc (*Strada neagră* nr. 27), la care sunt avisați a se prezenta toți militarii concediați, orî servisiți dela tôte corpurile armatei comune și dela marină cu domiciliul pe teritoriul *Brașovului*, fără considerare, decât sunt stabili pe acest teritoriu, orî nu. Cei din suburbiul *Scheiă* au a se prezenta în 26, cei din *Brașovul vechiu* și *Stupini* în 27, și cei din cetate, *Blumena*, *Timiș*, *Dârste* și *Predeal*, cum și cei ce în țilele amintite nu s'au prezentat, vor avea a se prezenta în 28 Octomvrie (la 9 ore a. m.) Cei ce nu s'ar prezenta la adunarea de control în aceste țile, sunt strict obligați a se prezenta la adunarea suplimentară de control, ce va urma în 15 și 16 Noemvrie.

Măsurî în contra tâlharilor și a gazdelor de hoști în Dobrogea. Numărăse bande de tâlhari cutrierau până în vara anului trecut ziua în ameză mare dela un cap la altul, regulat și fără nici o tēmă, plasa *Silistra* din județul *Constanța*, jefuind în drumul mare atât pe locuitorii mai avuți din acea plasă, cât și pe factorii poștali rurali și pe distribuitorii de tutunuri ai antreprenorului regiei monopolurilor statului. Plasa *Silistra-nouă*, atât de bantuită, în trecut, de tâlhari — *Bulgari* și *Turci* — din *Bulgaria*, astăzi mulțămăit inteligentei și energiei actualului sub-prefect *A. Petrescu*, a fost curățită de ase-neia mosafiri primejdiosi, parte fiind prinși și dați pe mâna justiției, și parte, fiind urmăriți continu și pas cu pas, au fost înspăimântați și astfel au trecut înapoi peste frontieră în *Bulgaria*, de unde veneau și îngrozeau populația din *Dobrogea* prin crimele și jafurile lor. Odată cu disparițiunea acestor bande de tâlhari — din plasa *Silistra-nouă* — actualul sub-prefect a căutat să stărpescă și gazdele lor. Așa de curând în cătunul *Cuiugiuk* — locuit numai de *Turci* și *Bulgari* — situat lângă frontiera despre *Bulgaria*, a descooperit, d-ice „*Drap.*”, mai multe arme *Krnka* și *Piadosby*, cum și un deposit de 500 cartușe îngropate în pământ, în curtea locuinței a doi *Bulgari* din acest cătun și cari au fost înaintați parchetului tribunalului de *Constanța*.

pe alocurea se vedea că fugind cu capul lăsat în jos, cu cămașa în aer și rânchezând de spaimă.

Rănitul pipăie pământul; mâna lui dă de ceva môle, cald încă; era căsăta amorțită a bunului său cal, a prietănilui său.

Da, își aduce aminte, este cătră seră, după luptă. El va muri aci, de tot singur, fără ajutor, la rațele lunii, care-l privește în față. Prin aer sbôră paseri; ele vin tot mai aproape... Acestea sunt paserile pof-titoare de sânge, cari vor dormi peste nôpte pe pieptul soldatului mort.

El mișcă mâna, ca să sparie uritele paseri.

— Nu sunt în putrediciune... eu trăsesc! își gândi el. Apoi își deschise blusa și atunci printre degetele sale simți, că-i curge sânge cald. Vieta, frumoasă vieta, pe care a iubit-o...

Sub mâna sa simte o hârtie. Rănitul o privește, și o cugetare frumoasă face să-și aline durerea. Este o scrisore, încă caldă, pe care o scosese de lângă piept, — scrisorea ultimă a *Odettei*.

Rănitul primise scrisorea tocmai când se da alarma de atac și nu a putut-o ceti.

Fericit însă, că o posedă, el a pus-o la piept și din cuvintele unei femei și-a făcut un scut.

Într-aceea glonțul a nimerit mai sus și a nimerit bine. Dér înainte de a-și da sufletul, el voese să cetească scrisorea. I-se pare, că în această va fi o alifă tămăduitoare. El a dus coverta la buze și a rupt-o cu dinții. A scos scrisorea, ce era parfumată, se uită la ea, însă nu pôte descoifra nimic. Ce să se facă? Puțină lumină i-ar ajuta.

Se tereșce până la un rănit, pe care îl auzia vâetându-se în apropierea sa.

— „Hei prietăne, ai foc?” Nenorocitul însă nu răspunde nimic, de pe buzele sale abia se aude borborosirea unui cuvânt străin, necunoscut.

Căpitanul *Allard* cade éráși desnădăjduit, la pământ. El își aduce acum aminte, că s'a comandat atacul cel din urmă. Ei erau numai o mână de ómeni. Compania sa fú nimicită, calul său împușcat sub densul. El s'a apărut cu sabia în mâna stângă, pe cea dreaptă i-o luase o granată. Apoi a căpătat un glonț în piept și a căcut,

și copitele cailor dușmanilor erau p'aci să-și sfârșime.

Acum era seră după luptă. Căpitanul *Allard* nu voese să móră aci în singurătate. Se teme, că ființe înspăimântătoare, cari s'au obișnuit a jăfui cadavrele morților, vor veni și-i vor lua „relicua” sa scumpă. — inelul *Odettei*.

— „Nu! Nu! Ajutor!” strigă el, și-și astupă rana cu un mănunchiu de erbă.

La o depărtare se vedea licurind rațele unei luminii și se auzise vocă. Rănitul mai strigă odată. Era caritatea, ajutorul, îngrijitorile de răniți!

„În numele cerului! Ajutor!”
Atunci s'a aplecat spre el o femeie și-i întinsese beutura întâritore.

— „Bea soldate!”

Instinctiv soldatul înghite și privi lung spre aceea, care-i întinse beutura de vieta datătoare. La lumina felinarului observă o față tină, frumoasă, și nise ochi plini de durere și compătimire. Pe piept îi strălucea o cruce de argint.

El îi întinde cu hotărîre scrisorea.

— „Cetesce, sora mea, cetesce!”
Ea n'a primit hârtia. „Ce este acesta?”

și d-ice. „Înainte de tôte trebuie să-și lege rana. Îți pierdi sângele tot.”

El recade desnădăjduit. „Pentru ce acesta? Veți că mor, lasă-mă dér. Eu sunt *Paul Allard* din *Shalons*, căpitan la regimentul 13 de infanterie. Te rog cetesce-mi scrisorea!”

Soldatul se vedea a fi pe sfârșite și femeii nu-i rămase, decât să-i împlinescă ultima dorință. El trăsese numai din așteptare, o speranță-i mai licăresce, de sigur speră să afle în această epistolă o ultimă bucurie, o rază, care-l va însoți prin întunec.

Acesta este așa-déră o scrisore de amor. Călugărița se cutremură, ca și când ar mișca-o vântul de pe câmpul de luptă și i-ar arunca morți în brațe. Ea ridică lampa și făcu să cadă o rață de lumină pe scrisore. Aruncă repede ochii asupra epistolei, și la sfârșit își d-ice în sine, plină de amarăciune: „Nu, nu iubirea este, care grăsește din această epistolă.”

— „Dér nu cetesce, soră?” șopti muribundul, în ai căruia ochi se oglinda o mare desnădejde.

Călugărița stătea pe gânduri, ca și

Societatea de lectură „Andreii Șaguna” din Sibiu, în ședința sa, ținută la 14 Sept. v. c. sub prezidiul d-lui director seminarial Dr. Remus Roșca, s'a constituit în modul următor: De președinte s'a proclamat d-l profesor seminarial Dr. Ioan Stroia; vice-președinte și președinte al comitetului: Ilie Hociotă, cl. a III; archivar și notar al corespondențelor externe: Nicolau Rusu cl. a III; controlor: Adam Basarab, cl. a III; redactor al fôiei „Musa”: Nicolau Comanică cl. a III; notar al ședințelor: Corneliu Popescu cl. a II; bibliotecar: Nicolau Sandru, cl. a II; cassar: Ioan Ojoiu cl. a I; vice-bibliotecar: Ilie Podariu, ped. a. I. Membrii în comisiunea literară s'au ales: Gerasim Popa și George Perian cl. a III; Zeno Popovič și Constantin Flămând, cl. a II; Sebastian Stanca și Ilariu Gonția cl. a I; Radu Priscu ped. a. III, Nicolau Garoiu pedagog a. II.

Concert. Măne, Duminecă în 2 Octombrie n., musica completă orășenească, sub conducerea probatului măestru de concert Max Krausse, va da un concert în Redută (casa de concerte) cu un program foarte bogat și variat. Inceputul la 8 ore sêra. Intrarea 30 cr.

Impărtășire importantă. Chiar și o gustare moderată de mâncărî greu de mistuit aduce adeseori suferințe de stomac, care la început apare cu dureri de stomac, rigăeli, vîrsături etc. Contra acestor aparițiuni de bôle cel mai bun mijloc cu efect este Dr. Rosas Lebensbalsam din farmacia d-lui B. Fragner, Prag 205—III. Se pôte căpăta în toate farmaciile. Sê se ferescă de imitații.

Corespondența „Gaz. Transilvaniei”

Cuvesci, (comit. Timiș) 13 (25) Sept. 1898.

Ziua de 8 Septembrie (Sântă-Mariamă) a fost pentru noi nu numai o sêrbătoare strîns bisericăscă, ci și frumoasă sêrbătoare națională. În această zi, neobositul nostru învățător Georgiu Tomi, a arangiat cu un cor mixt, compus din 50 de persoane de ambele sexe, un concert împreună cu dans și teatru, care a decurs în următorul mod:

La 3 ore d. a. toți coriștii în frunte cu stégul lor și petrecuți de plăcutul sunet al muzicii din Lipova, au plecat dela școală în rînd câte doi până la locul destinat pentru petrecere. Aci a urmat petrecerea populară cu joc până sêra, când apoi s'a început concertul, executat de corul vocal, cu melodiose cântări și declamațiuni; cu deosebire: „Taci bărbate” și „M'ășî mărîta”, piese în sextet, au fost lung aplaudate.

Printre cântări au fost întreșute și poesii declamate de coriști. Concertului i-a premers piesa teatrală: „Săpătorul de bani”, care a succes de minune. Cu deosebire jidanul Lipitoare a făcut mult haz, im-

brăcat fiind în forma celor din Polonia. După teatru și concert a urmat jocul în două cete: inteligenți și popor, care a durat în cea mai frumoasă ordine și însuflețire până cătră ziua.

Dintre domni și dômnele, cari ne-au onorat cu prezența, însemn pe: Iosif Iorgoviciu și Ioan Suciu preoți în loc cu dômnele; Corneliu Iorgoviciu notar în loc cu dômna; Elena vîd. Popescu; Octavian Puticiu subjude reg. în Receaș cu dômna; Iuliu Ribaroviciu notar în Sușanoveș cu dômna etc. etc.

Suprasolviri au încurs dela d-nii: Corneliu Iorgoviciu not. 80 cr., Iuliu Ribaroviciu not. 1 fl. 70 cr., N. N. 1 fl. 40 cr., Octavian Puticiu subjude 1 fl. 20 cr., Johan Laub morar 1 fl. 20 cr., Ioan Covaciu 30 cr., Iacob Kohn 30 cr.; ér pe cale privată au intrat la cassă dela d-nii: David Dabiciu v.-notar în Lipova 2 fl., Aureliu Popa funcț. la „Lipovana” 40 cr., Klepp Miklos comerc. în Lipova 40 cr., Csaby pădurar 1 fl., G. Spên inv. în Comcat 50 cr.

Primescă On. Domni și Dômne pe această cale mulțămîta noastră publică, atât pentru-că ne-au onorat cu prezența, cât și pentru sprijinul material ce ni-l'au oferit.

Titl. Teran,
cassarul corului.

Un obicei frumos.

Veștem, în ziua S-tei Crucî 1898.

Omnia pro Christo! Imprejurările sinistre și distrugătoare de ordinea socială, ne impun nouă, conducătorilor fireșci ai poporului, sfânta datorință, sê susținem, sê cultivăm și sê propagăm cu toate armele științei, de cari dispunem, simțul religios moral în poporul nostru român; sê ținem cu sfințeniă acele datini străbune în poporul nostru, cari se referesc strict la cultul religios și moral.

Atunci cu siguranță putem conta, că curentul distrugerii va trece peste capul poporului, și inima lui creștinească va rămâne neatinșă și nestrivită de miasmele și baccii nerezilienței.

O datină frumoasă și edificatoare din punctul de vedere al simțului religios-moral cultivă poporul român din comuna Veștem.

Anume, în ziua înălțării S-tei Crucî, la finea s. liturgii, se sfințește apa. Cu apa sfințită se stropesc o cantitate de grâu ales pentru sêmânță. Peste acest grâu se cetesc: rugăciunea la sêmănat și se binecuvîntă.

După stropirea bisericii cu apă înăuntrul, poporul se botăză rînd pe rînd, și fiă-care ia cu sine din cantitatea de grâu câte-o mână plină. Acest grâu îl amestecă cu cel de-acasă, destinat pentru sêmănat, ér a doua zi începe sêmănatul.

Astfel, cu Dumnezeu și în numele lui Dumnezeu, poporul nostru creștin își începe

munca sa plin de speranță și cu tótă încrederea, că Dumnezeu îi va răspăti ostenele în anul viitor cu îmbelșugare.

Acest obicei creștinesc ar fi de dorit sê se introducă și în acele comune ale noastre, unde până acum lipsește.

Ioan Papiu,
paroch.

Literatură.

Cultura Plantelor. Din prețiosul „Manual de agricultură rațională” al d-lui George Maior, profesor la școla centrală de agricultură dela Ferăstrău, în Bucuresci, a apărut în Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov, partea II. **Fitotechnia sêu cultura specială a plantelor.** Acest volum se estinde pe 611 pagini, format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amăruntul soiul, modul de cultură, bôlele și vindecarea lor etc. pentru fiă care plantă, precum cereale (tot felul de bucate, ca grâu, sêcară, orz, ovês. orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, mazărice, rapiță, mac, șofran hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfecele hrîn, curechi și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoiu, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compozițiuni pentru fênate și pășuni artificiale etc. Alt capitol tracteză despre cultura fênateelor, altul irigațiuni, altul despre pășuni etc.

Pentru fiă-care econom, această carte e de cea mai mare trebuință, putându-i servi ca cea mai bună călăuză în toți ramii economiei sale. Asemenea scrierî nici n'am avut până acum în limba română. Toate gazetele noastre, toate reuniunile economice, toți bărbaiții noștri luminați și pricepuți în ale economiei, au salutată cu multă bucurie aparițiunea acestei prețioase cărți, care face onore literaturii noastre, putînd sta față cu cele mai de frunte scrierî de acest fel ale celor mai culte popore din Europa.

Tuturor economilor români, cari doresc sê facă o înaintare în purtarea economiei lor, le recomandăm deci sê și procure această prețioasă carte. Prețul volumului II este 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.) Pentru România 10 lei, plus porto.

Din partea întâi **Agrologia**, care tracteză despre cultivarea pămîntului: aratul, sêmănatul, gunoitul etc. etc., de asemenea se mai pot căpăta esemplare cu prețul de 2 fl. 50 cr. (plus porto recomandat 25 cr.). Pentru ambele tomuri de-odată procurate este a se plăti porto 40 cr.

Se pôte procura dela Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov.

„**Pîntea Viteazul**”, tradițiunî, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. Acesta, pe cât șcim, e cea mai completă scriere despre eroul Pîntea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirî din toate părțile, pe unde a umblat Pîntea. Se află de vîndare la tipografia „A. Mureșianu” în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

Minunate sunt pentru popor scrierile fericitului Ioan Creangă, cari conțin cele mai drăgălașe povești, istorisirî, poesii etc. N'ar trebui sê lipsescă aceste scrierî nici dintr'un sat, în care există cetitori români, căci ele procură cetitorului nu numai foarte plăcute momente de petrecere, dér îi dau și foarte prețioase povești și învățături. Tote scrierile la-olaltă costă numai 1 fl. trimise franco și se pot căpăta la tipografia „A. Mureșianu” în Brașov.

ECONOMIA

Păstrarea cartofilor.

Cartofii se păstrează peste iernă de obicei în pivnițe, sêu în gropi. Lucrul de căpătenia este, ca locul unde ei se păstrează, sê nu fiă nici prea cald, dér nici prea rece. Dacă e prea cald, cartofii, cari conțin o cantitate foarte mare de apă, evaporă, se moleșesc, ba încep sê încolțescă, și la urmă se strică cu totul. Dacă însă e prea rece, cartofii îngheță, degeră și de-asemena se strică.

Al doilea lucru principal la păstrarea cartofilor este, ca sê nu i aședăm nici-odată grămadă în stare umedă, ci sê i lăsăm mai întâi sê se svînte bine. Se pot aședa și pe stêlșje bine ventilate, ori în nisip uscat, în pivniță.

Dacă păstrăm cartofii în gropi săpate în pămînt, atunci aceste gropi sêu că se sapă foarte adînci, încât sê nu pôtă străbate gerul la ele, sêu se fac mai puțin adînci și le acoperim cu un strat de pămînt gros de 60—80 cm.

După ce am eules cartofii, îi și punem numai decît în gropi. Dacă însă sunt uși, sêu au asudat, îi lăsăm mai întâi sê se svînte, apoi acoperim grópa la început cu un strat de pămînt mai subțire, de 10—20 centimetri, pentru ca sê mai pôtă încă rêsufia, ér mai târziu, când gerul s'a înăsprit, le dăm încă un strat de pămînt de 30—40 cm. grosime.

Obiceiul, de-a face gropilor de cartofi urlóie pentru rêsufiat, cu legăturî de paie etc., nu e tocmai bun, de-ore-ce vaporii de apă se adună în paiele dela rêsufletóre și fac sê putredescă paiele, ér după aceea putredirea trece și la cartofi. Un strat mai subțire de pămînt la început este de ajuns și fără pericol, pentru-ca cartofii sê pôtă rêsufia fără a-se strica.

În fine mai e de observat, că la aședarea cartofilor în pivnițe, sêu în gropi, sê se curețe aceia dintre

cum cineva ar sili-o se sêvirșescă o faptă rea. I-ar fi plăcut mai bine sê móră de-odată cu el, decît sê-i cetescă cuvintele otrăvitoare, ce se află în epistolă. Scrisórea adevăcă avea următorul cuprins:

„Iubite D-le Paul! Rêșboiul duréză mult. Nu cere, ca ființa aceea, căreia îi diceai „dulce, mică păsărică” sê nu se bucure de viață, cât timp tunurile bubue. Îmi trebuie sóre și musică. Noi călătorim mîne în Spania. Și așa la-olaltă nu am fi fost fericiți. Când te vei întorce de pe câmpul de onóre, vei fi negru de praf, pe când eu nu port, decăt haine albe. Și apoi alta, ești prea rar pentru mine. Când vei veni, vei fi plin de gloriă; eu mă spariu de această, căci sunt o fetiță mică. Într'o sêra gândeam, că te iubesc. Aceasta a fost în decursul unui vals. Am auđit dela baronul Saval, că aprópe toți oficierii au fost ciunțiți în ultimul atac. Grozav. E mai bine ca sê nu ne mai vedem de loc. Trimite-mi inelul înderăt

Adio, D le Paul, rămân mica-ți prietenă.
Odetta d'Estange.”

Nu, această scrisóre călugărița nu i-o va ceti nici-odată. Brutalitatea unei fetițe frivole, care acuma nu vrê sê se mărîte după un soldat schilod, nu trebuia sê sdruncine constituția unui muribund? Ea

se întorse spre el și dorea sê-l vadă murind mai curînd, ca sê fiă deslegată de această sarcină.

Intr'aceea căpitanul deschise din nou ochii: „Încă tot nu cetescî, soră? Mê omorî! Odetta scrie, de regulă, așa de citeț!”

— „Intr'adever, încă prea citeț”, gîndi călugărița în sine plină de compătîmire și tristetă. Apoi prinse curaj și dișe: „Îndată, căpitanule, felinarul lumineză réu!”

Pe când se ocupa cu curățitul felinarului, îi veni o idee. Călugărița aceea, care până atunci urmă cea mai strictă cale a adevărului, se hotărî sê mintă.

Nici-odată nu-i va ceti scrisórea acelei nebunaticे copile; scrisórea, care cu atâta credință a fost păzită la pieptul străpuns al soldatului. În schimb însă îi ceti o altă scrisóre, precum merită un bărbat, care în sêra după luptă stă pe patul de mórte. Era o scrisóre vrednică de el, cum aștepta el sê fiă scrisórea unei fetițe iubitoare, o astfel de scrisóre îi va ceti. Nimeni nu-i va descoperi înșelăciunea, ér chinurile unei agonii morale îi se vor alina vitezului.

Cu vocea tremurătoare de emoțiune, sora de caritate ceti scrisórea următoare:

„Paul, iubitul meu Paul! Unde ești? Ori unde ai fi, eu sunt cu tine, eu sunt în nemijlocita ta apropiere. Cu cât mai mari sunt pericolile, ce te amenință, cu atât iubirea mea este mai mare. Aud cum vijăie glônțele pe lângă tine; eu îmi întind mâinile spre rugăciune și mi-se pare, că am abătut dela tine nenorocirile cu puterea rugiei mele. Aci, acasă, eu îngrijesc pe răniti și sper, că o altă femeie se va afla în locul meu, care sê-ți dea și ție îngrijirea de lipsă, decăt ai suferi.

„O, de-ar fi iubirea mea o pavăză, care sê scutescă peptul têu în contra pericolului, ér dorința mea un coif pe capul têu! O, de ar lucî multumirea mea în ochii tăi, ca dușmanul sê se oprescă în lupta sa sângerosă și sê dișă: Lăsați-l! El este iubit!”

Călugărița, obosită, întrepruse aci cetirea și se uită la răniti. Acesta prinsese cuvintele din scrisóre, cari pentru el erau o bătură delicioasă. Un zimbet de fericire îi trecu peste față și privirea lui se făcu atât de viuă, ca și cum s'ar fi reînănbetșat.

Soldatul făcu semn sê i-o cetescă mai departe, ér călugărița urmă:

„Paul al meu, decăt ar fi voia dumneedească, ca vre-un glônț sê te nimerescă, atunci gloria te va face nemuritor, și nu

există o mórte mai frumoasă ca această, căpitanul meu. De-ore-ce am avut fericirea sê fiu mirêsa ta, lumea pe mine nu mé va mai delecta. Voiu trăi cu gândul meu pururea la tine.

Adio, Paul al meu, adio! Eu sunt aerul, care te impresórá; gura, care te mîngăie; mâna, care îți o stringe pe-a ta; inima, care te iubesc. Depun o sărutare pe buzele tale, ca sê trăsesc, căci iubirea este mai pnternică decăt mórtea, ér eu te iubesc!”

Călugărița tăcu. Ea ar fi vorbit astfel până dimineța, căci îi era mare bucuria de-a vedé, cum se inseninéză această față palidă. Îngenunchiînd lângă dînsul, îi ia capul în brațul sêu și-l lîgăna ca o mamă.

El se rădimase de mâna surorii de caritate și simția prin pîr mîna drăgostósă a unei femei. El nu mai vede aplecată spre el față ei, nici gura, care-i vorbesce vorbe drăgostóse și dulci. Prin capul lui treceau numai cuvintele: „Eu sunt aerul, ce te impresórá; gura, care te mîngăie; mâna, care stringe pe a ta; inima, care te iubesc!”

— „Odetta... mica mea Odetta!”... dișe el de tot încet.

Ér călugărița nu grăescce nici un cu-

ei, cari cu ocaziunea recoltării au fost tăiați, ori vătējați, căci începând aceștia să putredescă, putrefacțiunea lor trece și la ceilalți cartofii.

In același mod, ca și cartofii, se păstrează peste iernă și sfecelele. Dér ori cât de bine s'ar conserva, in urma respirațiunii, cartofii peste iernă își perd din scrobélă, ér sfecelele își perd in zăharul lor. Din cauza acésta nici nu se pot păstra mai mult, decât până primăvara, ér sfecelele de zăhar nu pot fi ținute nici până la Crăciun, ci încă de tómnă se prelucrá in fabrici.

Cartofii, ca și sfecelele, decă au fost atinși de ger deja in pământ, se pot fierbe îndată, și apoi sdrobiți mărunt, după ce s'au răcit, li punem in gropi, acoperiți cu un strat gros de pământ. Aci li lăsăm să se muzeze, servind ca nutreț pentru vite.

Cunoscințe folositoare.

Camforul.

Camforul este unul dintre oleiurile acelea, cari evaporéză (volatile) și se numesc oleiuri eterice. La temperatură ordinară, el este tare.

Camforul este produsul unui arbore, ce crește prin China și Japonia. Acest arbore se numesc *Laurus Camphora*. Frunzele și ramurile acestui arbore, decă se frecă in mină in stare prospătă, dau miros de camfor. Pentru a estrage însă camforul, ramurile și frunzele acestui arbore se taie in bucăți, se fierb in apă și apoi camforul se culege de pe de-asupra apei. De cele mai multe-ori camforul vine la noi in stare brută, amestecat cu paie și cotóre. Numai după ce sosesc in Europa se curată in fabrici anumite și astfel căpătăm camforul rafinat, ce se vinde in bolte și farmacii. El este alb, mólé și stărimăcios, dér cu tóte astea greu de sdrobit. Muiat însă in spirit, el se sdrobește ușor, ér decă se lasă la aer, incetul cu incetul evaporéză cu totul. Lăsat mai mult in spirit, el se topesc; in apă nu se scufundă, ci plutesc invertingu-se pe de-asupra. Se aprinde ușor și arde cu flacăra luminósă.

In Europa vin două feluri de camfor: camfor japones și camfor chinezesc. Cel dintăiu însă este mai bun, ca cel chinezesc.

Roșcovele.

Roșcovele, numite in unele părți și „pânea s-lui Ioan“, sunt nisce

păstăi lungi, ce se produc pe nisce pomii din țările aflătoare in apropierea mării Mediterane. Acești pomi cresc ei de sine, ér alții li cultivă. Sunt înalți și roditori, dând unul până la 40 kilograme de roșcove, când e recolta bună. Fructele se coc in Iulie și August; mai adese-ori însă ele se adună necópte și se lasă să se cocă la sóre. Astfel se întrebuințéză și la facerea zaharului, ér in comerciu se vënd sub nume de „roșcove“ și sunt o mâncare plăcută, mai ales pentru copii.

Roșcovele nu se pot păstra timp îndelungat. Decă sunt sbircite perd din preț, ér vermi adese-ori le nimicesc cu totul.

Castanele.

Castanele, cele vedem érna vëndându-se prin piață, sunt aduse din Spania, din Portugalia, din diferite ținuturi ale Italiei, precum și din partea de miadă-đi a Franciei, ér la noi chiar și din Tirol. Castanul nobil, pe care ele se produc, este un arbore înalt de 15—21 metri. Fructele se află câte 2—3, alte-ori chiar și numai câte unul într'un fel de cupolă, care mai târziu se desface in patru părți.

Prin țările amintite se află pădurii întregi de castani, cari dau hrană țăranilor din acele părți.

Castanele trebuie păstrate in locuri răcoróse, uscate și aerisate, căci altfel mucedesc, ori chiar incóltesc. Pentru a-le feri de incólțire, adese-ori se opăresc. La cumpărare trebuie să bágăm de semnă, ca să nu fiă putrede, ori mâncate de vermi.

Mercuriul, séu argintul viu.

Mercuriul séu argintul viu e singurul metal fluid la temperatură ordinară. El se găsește in pământ, in stare curată. El, decă e curat, nu se schimbă nici la aer uscat, nici la aer umed, dér se volatilizéză (evaporéză). E otrăvicios, chiar și vaporii lui otrăvesc, din care causă nu e bine a te juca cu el, cu atât mai puțin a-l lăsa pe mâna copiilor.

In comerciu arare-ori se găsește mercuriu de tot curat, ci este acoperit cu o peliță cenușiă și decă se clatină, produce o pulbere negră. El se aduce de prin Spania, Carniola, Bavaria, California, China, Japonia etc., și se întrebuințéză la scóterea aurului și argintului din pietrii, la facerea oglinđilor etc., une-ori chiar și in medicină.

Petroleul.

Petroleul este un articol de comerciu, care a ajuns să fiă folosit

nu numai la orașe, ci de câți-va ani încóce și la sate. Chimia ne spune, că petroleul este un amestec uleios și combustibil (care arde), din un mare număr de cărbuni de hidrogen, care se găsește in pământul unor țeri, și servește la luminat și încălđit.

Petroleul este cunoscut din vechime; cu tóte acestea numai de pe la anul 1859 a venit in usul de tóte țiilele. La 1859 s'au descoperit in Pensylvania (America) isvóre de petroleu de-o mare bogăție. Tot in acel an la Titusville (Pensylvania) s'au descoperit primele vine de petroleu la o adécime de 23 metri, scóțându-se pe ții 1500 litri. Săpându-se la 100 m. adécime, s'a descoperit un nou isvor și mai bogat. Atunci din tóte părțile au alergat anteprenori, s'au format companii și societăți de exploatarea acestui articol.

Isvórele dela Titusville produc tot ceea-ce se póte aștepta dela ele, chiar ađi ele dau 75—80% din consumațiunea petroleului de luminat. Locurile acestea de petroleu slobod din ele nisce gazuri, care planéză de-asupra petroleului, pe când la fund, sub petroleu, se află apă sărată. C'un fel de sfredel lung se sfredelesc atratul de petroleu, acesta in urma apăsării gazului se ridică in sondă (sfredel anume făcut spre acest scop) și ținesc afară. Gazurile acelea sunt fórté abundante, ele ies câte-odată cu putere atât de mare, încât s'au vędut sonde de 800 kilograme, cari aruncate afară din găurii dela o adécime de 500 metri, ele ajungând la suprafața pământului s'au aprins, ridicând in aer colóne de foc de câte 200 metri.

Gazurile aceste de petroleu se folosesc in America pentru luminat și încălđit.

Astăđi se află in tóte țările fabricii de petroleu. Sunt chiar și la noi in Ardeal. In ele se prelucrá materiile petrolifere și se transportă, ca petroleu (gaz) de luminat in tóte părțile. Pe acest teren lumea a înaintat fórté mult.

Aflarea ornicelor.

Órele ții se pot cunosce prin privirea firmamentului ceresc séu de pe umbra, pe care o aruncă diferitele obiecte. Țăranul nostru scie, de pildă, prin o lungă experiență, atât orele de peste nópte, cât și cele de peste ții; el nici nu folosesc așa numitele ornice (césornice, cés de părete, de busunar) pentru a scii cu precisiune ora care o avem. De pe

stele, de pe umbra ce-o aruncă obiectele la sóre, de pe cântarea cocoșului ș. a. el este pe deplin informat, in care oră a ții-lei, séu a noptii se află.

Cu tóte acestea încă din vechime s'au inventat (descoperit) anumite instrumente, cari erau menite a-ne arăta ora din ții și din nópte; acestea instrumente se numesc *ornice* (césornice, orológe). Vechii Romani și Greci, de pildă, se folosiau de cadrane solare. Mai in urmă s'au inventat ornice de násip, séu de apă (clepsidra), al căror mecanism constă in trecerea tódeuna egală a apei séu a násipului dintr'un rezervoar (vas cu apă) in altul, arătând prin cantitate, câtă apă s'a strecurat in rezervoarul de jos, timpul cât a trecut și prin urmare a câte o oră este.

Mai in urmă lumea deșteptându-se, s'au aflat mașini puse in mișcare cu apă séu aer, care au arătat destul de acurat împărțirea timpului. Aceste mașini au fost însă fórté rare și folosința lor nu o puteau lua decât ómenii mai avuți.

Mare binefacere a fost introducerea ornicelor pe turnuri. Cel dintăiu ornic (cés) de turn, care s'a introdus in Europa, a fost acela, pe care Califul Harun-al-Rasid l'a trimis, ca present, lui Carol cel Mare. In vécul al 13-lea ornicele de turnuri au ajuns destul de numérose in Italia și in Anglia. Mecaniștii germani au căutat a desevérși acéstă nouă invențiune, adăugându-i diferite modifițiuni curioșe, precum: arătarea mersului corpurilor ceresci, sərbătorile calendarului musică de clopote, și altele. Trei ornicari germani au construit renumitul cés de pe turnurile mănăstirii din Strassburg, pe care se pot observa mișcările corpurilor ceresci, planetele zodiacului și țiilele săptămănei, reprezentate prin 7 persoane. Când sună ora, se arată mai mulți ángerii, un leu și un cocoș, ér pătrarele de oră sunt reprezentate prin cele patru etăți ale vieții, și trecerea unei ore este infățișată prin emblema morții, care arată, că a trecut éráși o oră in éternitate.

Alte ornice mari și curioșe au fost construite in Augsburg și Norimberg. Unele ornice se găseșc și astăđi pe turnurile bisericelor și ale caselor comunale a orașelor vechi, și mai tóte au câte ceva curios séu însemnat; unele sunt provédute cu musică, care esecută in fiă-care oră câte o piesă, altele represintă scene întregi alegorice cu figurii, ce se mișcă.

Cu timpul mecanicii au căutat a reduce mărimea ornicelor, fără însă a-le împușina esactitatea, și astfel am ajuns să avem astăđi ornice de busunar. Adevératul ornic de busunar l'a inventat Petru Heller din Norimberg, care a descoperit spirala, ce pune in mișcare tóte rotéțele.

vânt, nu face nici o mișcare, care ar pute conturba ilusiunea plăcută a muribundului.

— „Pun o sărutare pe buzele tale... ca să trăesci.“...

— „Odetta! Sărută-mă!“

Sora se cutremură. Ea-i femeia sfântă, tremură la gândirea, ca să atingă buzele unui bărbat. Inșé in ceasul morții prima datorință a noastră este de-a alina suferințele muribundului. Nu și-a pătat ea óre buzele, când prin cetirea falsă a scrisorii i-a graít neadevărul? Și decă acésta a făcut'o, pentru-ce să nu-i dea și sărutarea dorită?

Astfel cugetând, ea cu blăndeță, supunându-se numai dorinței muribundului, se plecă spre el și-l sărută.

Cu acésta soldatul muri.

Și după surisul, ale căruia urme rămăseseră încă in fața căpitanului mort, inima călugăriței era mândră de minciuna ce-o comisese și de sărutarea, ce a dato. Și ea nu se căi de fapta ei

Traducere liberă de:

H. Petra P.

Poesii populare.

Culese din popor.

Du-te dor cu caréle
N'astepta cărúțele,
Cărúțele-s mititele
Nu 'ncape doru pe ele;
Du-te dor cu cele caré
Nu veni până la vară!

Din Reteag.

Pentru'un tábuet de fată
Stau feciorii să se bată,
Stați, fec'ori, nu vé bateți
Că mai vine-un tábuet —
Éta-o-ai in gura șurii
Gândesci, că-i fata pădurii,
Cu nasul ca la purcei,
Cu códa ca la viței!

Din Șirioara.

Păserică de pe fag
Nu mă blăstéma să zac,
Că n'am pe nime cu drag
Să mă 'ntrebe de ce zac,

Să-mi pună mâna la cap;
Păserică din ogor
Nu mă blăstéma să mor,
Că n'am pe nime cu dor
Să mă 'ntrebe de ce mor.

Din Păucenesci.

Oi, séraca mândra mea
Că la măsă-i numai ea,
Num'o cămașă d'avea
Séra o țipa și-o cărpie,
Diminéța strălúcea;
Câte frunđe pe o răchită
Pe-atâtea locuri cărpită,
La gru-ađi
I-i numai laț,
Pe sub șolduri
Numai noduri.

Din Rodna.

Pelin béu, pelin mánănc,
Pe pelin verde mă culc;
Diminéța când mă scól
Numai cu pelin mă spăl,
Cat apă, urciuru-i gol,

Nici in cofă apă nu-i,
Óla i cu pelin in cuit!

Din Orman.

Mult mă 'ntrebă óre-oine
Unde-i carne de pe mine?
— Méi, omule, tu ești beat,
Carne-a fost și s'a uscat
De jele și de bănat
Și de câte m'o mâncat.
Méi, omule-ai nebunit,
Carne-a fost și s'a topit
De jale și de urit
Și de câte-am pătimit!

Din Rodna.

Pe cine vréi, Dómne-al bate,
Bate-l cu străinătate
Și c'un soț fără dreptate,
C'apoi el singur se bate.

Din Reteag.

Pălăria ta, mă Ióne,
Tótă-'n primburii și-'n barșóne
Și părinții-ți mor de fómé!

De pe Těrnave.

Cu ocaziunea a espozitiunii minereale a fost premeiat isvorul

Apei minerale „Franz Iosef“,

intre apele omogene, cu medalia cea mare milenară și cu o prea înaltă distincțiune din partea Maj. Sale. Ca dosă normală este de-ajuns a-se lua diminéța un pahar pe stomacul gol.

Balamiș-Balmuș.

(Anecdotă populară.)

Un țigan se innădise la o stână. S'a fost dus odată din întâmplare, și ciobanii n'au avut de lucru și l'au chemat la masă.

Ciobanii, ca ciobanii, la mâncare mai mult în brânză și în unt dovedeau.

Când s'a dus țiganul, tocmai se întâmplase de mâncau balamiș-balmuș. Dér ce balmuș? Turnase o hrincă de mămăligă într'un cean cu unt, îl frământase sdravăn, pusese ceanul pe cărbuni și apoi numai se dăduseră cu lingurile împrejurul lui, de făcea pe gât: Gheorghită!... Pe țigan îl apucă amețela, când îi dădă de gust.

Din ziua aceea toate chipurile făcea să găsească prilej de dus la stână. În zile de cealaltă potrivea de ducea câte-o pleviță, câte-o custură, câte-un suvac făcut de densus, ér Sâmbăta se ducea să capete de sufletul morților.

Ați merge, mâne merge, prea des merge. Când se mai duce într'o zi, se nuple de bucurie. Ciobanii îi hotărăsc să nu mai deie pe la densii.

— Dómne, bádică, să nu vă fiă cu bănat, dăce țiganul, eu n'asî veni de alta, numai mâncarea ceea care se mănâncă, așa scii, din cean.

- Iti place!...
- U! Iu u u!...
- Spune țigancie să-ți faci?
- Apoi nu scie!
- Cum nu scie?
- Apoi dă, nu scie! Dă, nu scie!...
- Spune-i tu.
- Nu sciu cum se cheamă.
- Balamiș-balmuș.
- Balamiș-balmuș, bre!...

„Balamiș cu bálámale
„Cum te-ar pune teea 'n cale
„Și te-ar prinde cam brățiș,
„Și te-ar face balamiș!..."

— Dómne, bádică, ău, adecă nu mi-ți da și mie o leacă să-i duc Chirandei de probă?...

— Ba... da.

I-au dat.

Luă țiganul boțul și porni. Când ajunge la un pod, ce face, ce drege, scapă boțul în baltă. Dă după densusul să-l caute. Dă'n cóce, dă'n colo, nu-i. Cată'nainte. Se umple de glod de nu se mai cunoscea, de-i țigan, ori dracul — și tot cată.

În vremea asta ecă și-o trăsură cu un boeriț.

— Fugî de-acolo, mēi țigane, că se sparie caii.

— Să trăiescî, Măria ta, decă nu-l găsesc...

— Ce nu găsesc?...

— Dă! Nicî nu sciu ce să mai dîc...

Am uitat cum se chiamă.

— Dér ce era?... Cum era?...

— Era... un boț de aur cât capul meu!...

— Un boț de aur!... Auđi, Ioane, fugî de cată și tu.

Visitul se duce, într'n glod și s'apucă și el de cătat ou țiganul.

— Nu-i, mēi Ioane? Nu-i cucoane. Nu-i bre? Nu-i. — Nu-i, nu-i. Ce dracu-i de făcut? Haide și boieriul. Incepe și el, întâi de pe la marg'ne a-i învăța pe densii până ce se descaltă de întră și el. Caută și el, caută. Nimic. Răscolis tot glodul, că era un pirăuș glodos. Apa se'ngroșe parcă era niște „cir“.

Dela o vreme, Ion se lehămetuesce.

— Dér, hai cucoane, ce atăta cătătură la dracul! S'a făcut glodul ista balamiș-balmuș.

— Ha! De-aceala, de-aceala, face țiganul.

— Ce de-aceala?

— De-aceala, cum i-a dîs, de-aceala era.

— Auđi?!? Éu umflă-l Ioane...

— Mē rog cucoane! Sē fi sēnătos! Mē rog...

— Ce mē rog? De ce-ai spus, că era boț de aur?...

— Apoi dă. La un boieriț ca D ta, ce era să spun și eu.

Th. D. Speranță.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 30 Septemvre. În ședința de ađi a camerei Apponyi a strins cu ușa pe Banffy, cetind o parte din motivarea. cu care ministrul-președinte austriac Thun însoțesce unul din proiectele de lege pentru pact și în care el dă a-se cunoșce, că s'a învoit cu Banffy de a se urca cvota pentru Ungaria. Banffy a declarat, că el nu pôte răspunde pentru motivarea ce o face colegul său din Viena proiectelor, ci numai pentru textul acestora; mai declară, că nu s'a învoit cu guvernul austriac asupra cvotei. Nimeni nu-i crede însă, că n'a luat angajamente și acum se asigură, că situația în Viena s'a mai îmbunătățit puțin și a devenit critică situația guvernului Banffy.

Viena, 30 Septemvre. Ședința de ađi a camerei deputaților, deși a fost destul de agitată, totuși a adus cu sine, că toate partidele cele din dreapta, ca și cele din stânga (germane), afară numai de cei șese estremi din partida lui Schönerer-Wolf, s'au învoit să alégă deputația pentru stabilirea cvotei și să intre în desbaterea proiectelor de lege privitoare la pact, după ce se va motiva propunerea de urgență a marilor proprietari germani. Conte Thun a rugat pe opoziția să înceteze cu obstrucțiunea, ca camera să se pótă apuca de muncă și să se pótă desbate pactul cu Ungaria. Vorbirea lui a fost des întreruptă de Wolf și toți, cari strigau mereu să desființeze ordonanțele de limbă. Camera a hotărît unanim să intre în desbaterea proiectelor pentru pact.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Cal și călăreț.

Un Arab și tribul lui atacaseră în deșert oravana dela Damas; victoria era completă și Arabii erau deja ocupați să încarce bogata lor pradă, când cavalerii pașei din Acra (oraș din Syria), cari veneau în întâmpinarea acestei caravane, se repeziră pe neașteptate asupra victorioșilor Arabi, omorîră o mare parte din ei, pe alții îi făcură prizonieri, i legară cu frânghii și îi duseră la Acra, pentru a-i da ca dar pașei. Abou-el-Marsch, așa e numele acestui Arab, primise un glonț la braț în timpul luptei; cum rana nu era mortală, Turcii îl legară de o cămilă, și luându-i calul, duceau cal și călăreț. Sēra zilei în cari trebuiau să între în Acra, se aședară cu prizonierii lor în munții din Japhadt (oraș în Turcia asiatică); Arabul, rânit, avea piciorle legate cu o curea și era aședat aprópe de cortul unde durmeau Turcii.

În timpul nopții, ținut deștept de durerea ranei, auđi nechezînd calul său printre ceilalți cai împedecați împrejurul corturilor, după obiceiul orientalilor; el îi recunoscu strigătul și neputend să resiste dorinței, ca să se ducă să verbescă încă odată companionului vieții sale, se tiră cu greutate pe pământ, cu ajutorul mânilor și genunchilor și ajunse până la fugaciul lui. „Sērmame amice! ce vei face tu printre Turci? Tu vei fi închis sub boltele vreunui agă, séu unui pașe! Femeile și copiii nu-ți vor mai aduce laptele cămillei, orzul séu (nutritura calului) दौरa în podul palmei; tu nu vei mai alerga liber în deșert, ca vântul Egiptului; tu nu vei mai despica cu pieptul apa Iordanului (Iordain fluvîu al Indei), care îți răcorea pērul tēu așa de alb ca și spuma: barem, decă eu sunt sclav, tu sē rămâi liber! Étă, du-te, reîntorce-te la tabēra pe care o cunosci, du-te și spune soției mele, că Abou-el-Marsch nu va mai veni, și viră capul printre perdelele cortului, ca să lingi mâna micilor mei copii“. Vorbind astfel, Abou-el-Marsch rosesse cu dinții córda de pēr de capră, care servece la împedicalul cailor arabi, și ani-

malul era liber; dér, vedēnd pe stăpânul său rânit și legat la piciorle lui, fidelul și inteligentul fugaci înțelese, cu instinctul său, ceea ce nici o limbă nu-i putea să-i explice: plecă capul, linse pe stăpân și apucându-l cu dinții de curēua de piele pe care o avea împrejurul corpului, plecă în galop și-l duse până în tabēra lor. Sosind și aruncând pe stăpânul să pe nisip, la piciorle soției și copiilor săi, calul muri de osteneță. Tot tribul l'a plâns; poeții l'au cântat și numele lui e neîncetat pe buzele Arabilor din Jéricho (oraș din Judea).

Lamartine.

Pentru a scuti merele de stricăciune.

Cel mai sigur mijloc de-a scuti merele de stricăciune este următorul: Aședă merele într'o ladă neînuciată, pune lada la un loc mai răcoros dintr'o casă, în care locuesce o familie cu opt copii. Făcēnd astfel, poți fi sigur, că nici un mēr n'are să se strice.

„ALBINA“ institut de credit și de economii.

Fiiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Sept. 1898.

Intrate:	
Numărare cu 1 Sept. 1898	fl. 9272.95
Depunerî spre fructificare	109,448.75
Cambii rēscumpărâte.	214,278.46
Conturi curente	8,176.33
Imprumuturî pe efecte și alte imprumuturî	29,500.07
Imprumuturî pe produse	150.—
Monetă	15,785.33
Comisiuni	22,940.89
Banci	162,079.53
Interese și provisiuni	11,340.27
Diverse	3,802.53
	fl. 586,778.11

Eșite:

Depunerî spre fructificare	fl. 164,738.62
Cambii escomptate	161,768.53
Conto curent	3,114.95
Imprumuturî pe efecte și alte imprumuturî	22,609.66
Monetă	12,117.72
Comisiuni	14,161.39
Interese și provisiuni	1,048.36
Spese și salare	1,504.70
Banci	182,049.99
Diverse	8,669.15
Numărare cu 1 Oct. 1898	15,005.04
	fl. 586,778.11

V. Bologa m. p. N. P. Petrescu m. p.
dirigent. adjunct.
R. Ardelea m. p.
comptabil.

Căalendarul săptămânei.

SEPTEMBRE. are 30 zile. RAPCIUNE.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum	20 † S. m. Eustatiu	2 Leodegar.
Luni	21 Apost. Cuadrat	3 Candid.
Marti	22 S. m. Foca și Iona	4 Franc. Asis
Mer.	23 † Con. s. pf. Ioan	5 Placid
Joi	24 S. ant. m. Tecla	6 Brunome
Vin.	25 C. m. Eufrosina	7 Iustin Aug.
Sâm.	26 † S. Ioan Evang.	8 Brigita

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Septemvre 1898.

Renta ung. de aur 4%	119.70
Renta de corone ung. 4%	98.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis	119.50
Bonuri rurale ungare 4%	96.10
Bonuri rurale croate-slavone	97.25
Impr. ung. cu premii	161.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	—
Renta de argint austr.	100.85
Renta de hârtie austr.	100.70
Renta de aur austr.	120.85
Losuri din 1860.	140.25
Acții de-ale Bâncei austro-ungarâ	904.—
Acții de-ale Bâncei ung. de credit	377.50
Acții de-ale Bâncei austr. de credit	351.—
Napoleondori	9.53
Mărci imperiale germane	58.87 1/2
London vista	120.15
Paris vista	47.50
Rente de corone austr. 4%	101.10
Note italiene	44.10

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Octomvre 1898.

Bancnota rom. Cump.	9.50	Vënd.	9.53
Argint român. Cump.	9.44	Vënd.	9.48
Napoleond'ori. Cump.	9.51	Vënd.	9.53 1/2
Galbeni Cump.	5.63	Vënd.	5.66
Ruble Rusesci Cump.	126. 1/2	Vënd.	1.27
Mărci germane Cump.	58.65	Vënd.	58.80
Lire turcesci Cump.	10.73	Vënd.	—
Seris. fono. Albina 5%	101.—	Vënd.	102—

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 23 Septemvre 1898.

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. L.	Grânul cel mai frumos	8	—
"	Grâu mijlociu	7	20
"	Grâu mai slab	7	30
"	Grâu mestecat	4	50
"	Săcară frumosă	5	—
"	Săcară mijlocie	4	60
"	Orz frumos	3	50
"	Orz mijlociu	3	20
"	Ovės frumos	2	—
"	Ovės mijlociu	1	80
"	Cucuruz	3	80
"	Mălaiu	3	80
"	Mazăre	6	—
"	Linte	9	50
"	Fasole	4	70
"	Sēmēntă de in	8	50
"	Sēmēntă de cânepă	4	30
"	Cartofi	—	75
"	Măzărîche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	49
"	Carne de porc	—	62
"	Carne de berbec	—	34
100 kil.	Sēu de vită prospēt	20	—
"	Sēu de vită topit	32	—

Bursa de București.

din 23 Septemvre n. 1898.

Valori.	Doz. bână	Scad. cup.	Cu banf gata.
tă română perpetuă 1876	5%	Apr.-Oct	—
Renta amortisabilă	5%	lan.-Iul.	100 3/4
" (Impr. 1892)	5%	lan.-Iul.	100 1/2
" (Impr. 1893)	5%	lan.-Iul.	100 1/2
" 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	99 3/4
" (Impr. de 32 1/2 mil.	4%	lan.-Iulie	91.—
" (Impr. de 50 mil.	4%	" "	91 1/2
" (Impr. de 274 m. 1890)	4%	" "	91 1/2
" (Impr. de 45 m. 1891)	4%	" "	91 1/2
" (Impr. de 120 mil. 1894)	4%	" "	91 1/2
" (Impr. de 90 mil. 1896)	4%	" "	92.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mal.-Nov.	—
Oblig. Casei Pensiuilor fr. 300	10	" "	—
Oblig. comunei București 1883	5%	lan.-Iul.	99 3/4
" " din 1884	5%	Mal.-Nov.	—
" " din 1888	5%	Iul.-Dec.	—
" " din 1890	5%	Mal.-Nov.	102 3/8
Scrisuri fonciare rurale	5%	lan.-Iulie	98 3/8
" " urbane Bucurest.	5%	" "	96 3/8
" " Iași	5%	" "	92 1/2
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—
Banca Rom. ult. div. fr. 1281	500	150 v.	2428
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	35 —
Banca agricolă	500	150 v.	454 —
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	intr. v.	514 —
Naționala de asig. ult. div. 48 lei	200	" "	375 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	113 —
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	100	" "	120.
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—
„Patria“ Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol l. em. u. d. 0	200	" "	—
" " 2 em. u. d. 0	100	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	20	" "	—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 m.	20	" "	—
Societ. p. const. de Tramways	50	" "	—
20 franci aur	—	" "	—

SCOMPTURÎ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansuri pe efecte	6%	Petersburg	4 1/2%
Casa de Depunerî	5 1/2%	Berlin	4%
London	3%	Belgia	4%
Viena	4.—	Elveția	4%

Cursul losurilor private

din 23 Septemvre 1898.

	cump.	v. n. l.
Basilia	670	7.—
Credit	199.30	200.—
Clary 40 fl. m. c.	61.—	62.—
Navig. pe Dunăre	165.—	175.—
Innsbruck	30.—	31.—
Krakau	27.50	28.—
Laibach	22.50	23.—
Buda	62.25	63.25
Palffy	64.—	6.—
Crucea roșie austr.	19.25	20.25
dto ung.	10.35	11.35
dto ital.	12.—	12.50
Rudolf	26.—	27.—
Salm	82.—	82.50
Salzburg	28.—	29.—
St. Genois	80.20	81.—
Stanislaw	51.—	55.—
Tristine 4 1/2% 100 m. c.	165.—	—
dto 4% 50	73.—	—
Waldstein	60.—	—
dto de 10 franci	—	—
Banca h. uzg. 4%	122.75	123.75

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 26 Sep. de 46,566 capete, la 27 Septembrie au intrat 1453 capete și au eșit 463 capete rămânând la 28 Sept. un număr de 47,551 capete.

Se notează marfa: unгурescă veche grea dela — cr. până la — cr. marfă unгурescă tinără grea dela 53.½ cr. până la 54.— cr. de mijloc dela 54.— cr. până la 55.½ cr. ușoră dela 55.— cr. până la 56.— cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 23 Septembrie n. 1898

Sămînțe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 ohilogz.	
		dela	până
Grâu Bănățenesc	79	9.35	9.40
Grâu dela Tisa	79	9.55	9.65
Grâu de Pesta	79	9.50	9.55
Grâu de Alba-regala	79	9.55	9.60
Grâu de Bácska	79	—	—
Grâu ung. de nord	79	—	—
Grâu românesc	78	—	—

Sămînțe vechi ori nouă	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 ohilogz.	
			dela	până
Săcară	nutreț	70—72	7.35	7.40
Orz		60—62	5.60	6.—
Orz	de vinars	62.64	6.50	7.—
Orz	de bere	64.66	7.30	8.20
Ovăș		89.41	5.75	6.05
Cucurus	bănăț.	75	—	—
Cucurus	altă soi	73	—	—
Cucurus	"	—	—	—
Hirișcă	"	—	—	—

Productediv.	Soiul	Cursul	
		dela	până
Sem. de trif.	Luternă ungur.	42.—	48.—
—	transilvană	—	—
—	bănățenă	—	—
Oleu de rap.	roșiă	36.—	40.—
Oleu de in	rafinat dupin	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	62.—	62.50
"	dela țără	—	—
Slănină	svântată	55.—	56.—
"	afumată	61.—	62.—
Său		—	—
Prunc	din Bosnia în buți	9.25	9.75
"	din Serbia în saci	9.25	9.75
Lictar	slavon nou	14.50	15.—
"	bănățenesc	13.50	14.—
Nuci	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresc	—	—
"	sărbesc	—	—
Miere	brută	—	—
"	galbină strecurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirt	brut	—	—
"	Drojdințe de spirt	—	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul 5 cr. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la **Eremias Nepoții.**

„BIHOREANA”

instituit de credit și economii, societate pe acții, în **ORADEA-MARE,**

va începe activitatea la 3 Octombrie n. 1898, în localul său din piața Sf. Ladislau (Szt.-László). casa Drului Augustin Kutiák, intrarea din Strada Grădinei, (Kert-utca).

Institutul:

- 1) Primesce bani spre fructificare, pe lângă libele de depuneri, seu în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătesce interese de 5%.
- 2) Acordă împrumuturi ipotecare.
- 3) Acordă împrumuturi simple țărănesci pe obligațiuni cu caventi (credite personale țărănesci).
- 4) Escompteză cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure, către case publice cu scadențe fixe.
- 5) Acordă împrumuturi, pe lângă amanetare de efecte (Lombard).
- 6) Acordă credite cambiale și de cont-curent cu acoperire ipotecară, seu de altă natură.
- 7) Ingrigesce afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

Dat în Oradea-mare, din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „BIHOREANA”, societate pe acții, ținută la 17 Sept 1898.

Iosif Vulcan,
presidentul direcțiunii.

374.1—2

Dr. Coriolan Pap,
director executiv.

Nr. 270—1898.

Publicațiune!

În baza decretului primit dela On. jud. reg. de cerc din Brașov din 21 Septembrie 1898 Nr. Ö. 504/6 se aduce la cunoștință publică, că marfa de cojocărie, ce a rămas ca avere de moștenire în urma decedatului Ioan M. Burbea, se va vinde în licitație publică, ce se va ține în ziua de **3 Octombrie 1898 st n.**, eventual și în zilele următoare — tot-deuna la 2 ore d. a. în casele ereditare în Scheiș, Strada Sf. Nicolae Nr. 7.

Marfa vândută se va preda cumpărătorului numai după depunerea prețului de licitare.

Brașov, în 26 Sept. 1898.

Petru Nemeș,
not. p. reg.

Renumitul izvor de apă minerală „VENUS”

din Poiana (Kézdi-Polyán), care în dece rânduri a fost distins și, care se poate transporta și peste ecuator, având și în prezent mare căutare, subscrișul din cauza unei boale grele îl sub-arendeză cu preț avantajios.

Pentru informațiuni amănunțite a-se adresa la d-nul

Szabó Albert,
Kézdi-Vásárhely.

376.3—5.

Publicațiune!

Din partea subscrișului Magistrat se aduce la cunoștință publică, că **Joi, în 20 Octombrie a. c.** la 10 ore a. m. se va ține în sala comunități, licitație pentru arândarea pășunii de érnă a oilor, pe hotarul Sighișórei pe anul 1898—1899.

Vadiu este 50 fl. Condițiunile se pot vedea în cancelaria Magistratului.

Sighișóra, 17 Sept. 1898.

3.792—2 **Magistratul orașenesc.**

Schimbare de local.

Am onóra a aduce la cunoștința On. public, precum și stimaților mei Clienți, că **atelierul de croitorie**

I. RIEMER

s'a strămutat în Strada Vămei Nr. 31.

Provădit fiind cu un asortiment bogat în stofe englesesci și scoțiane, sunt în plăcuta poziție a corăspunde așteptărilor On public pe lângă prețuri ieftine.

Pentru executare cu gust și croeală modernă după cel mai nou fason garantéză renumele, ce l'am căștigat în decursul mai multor ani.

Cu totă stima:

I. RIEMER.

381.1—4.

Avis!

Subscrișul, cu onóra fac cunoscut On. public, în deosebi clienților mei, că cu începerea dela 1 Octombrie am închis atelierul meu de reparații din Strada porți Nr. 59 și am întrat la firma

EREDII Z. HEMBOLD,

Giuvaergiu, aurar și argintar, în Brașov, Strada Mihael Weiss Nr. 24.

Mulțumind On. public pentru încrederea de până acum, îl rog a onora și firma de sus cu aceiași încredere.

Reparaturile predate mie se vor elibera de firma Eredii Hembold.

Cu totă stima:

Adalbert Dietrich,

aurar, argintar.

380.1—2.

WERTHEIM-TRIPLEX se întrebuințegă și la Hofburg imperial.

WERTHEIM-MAȘINI de cusut.

Recunoscute ca fabricațiunea cea mai bună, construite după sistemul cel mai nou, pentru familii și industriași. Cereți prețul curent și mostre cusute

30 de zile timp de probă. 5 ani garanție. Ori ce mașină, care în durată de 30 zile nu se va dovedi de bună, o primesc înderăt pe se-sele mele.

Relații directe cu publicul, fără agenți, Vândare cu prețul jumătate, ca cel obicnuit, pentru fabricația primă.

Cunoșceți deja Wertheim-Triplex (Patent nou.) Casa de export mașini de cusut **STRAUSS** Wien, Margarethenstrasse 12. dt

Prima lăcătușerie română în Brașov.

EUGENIU PRECUPŪ

Lăcătuș artistic, instalator de conducte de apă și fântâni cu injector, Brașov, Valea lată nr. 2, (casele Eichberger).

Racomandă Onoratului public din oraș și dela sate atelierul său complet de **Lăcătușerie artistică și de ferărie, (pentru clădiri),**

în care se efectuează tot-felul de lucrări, ce cad în bransa acésta, anume: mașini de gătit bucate (Sparherd), sobe, grilagiuri, tot-felul de ferărie pentru clădiri, Conducte de apă și instalațiuni de césornice de apă,

Fântâni cu injector contra înghietărei; **sonerii.** Ori și **reparaturii** ce cad în bransa de **lăcătușerie și ferărie.** Lucrările se fac sub privighie-rea și conducerea mea proprie, despre cea-ce dau și garanție. — Lucrul meu va fi prompt, solid și cu prețurile cele mai moderate.

EUGENIU PRECUPŪ, lăcătuș artistic, instalator de conducte și césornice de apă.

10—12,

Conducte de apă și sonerii.

Prăvălia
„Mercur”
societate comercială
pe acții,
în Deși.

Aduce la cunoștința Onor. public român, că pentru **Sesoul de toamnă și iernă se poate căpăta cu cele mai moderate prețuri:**

Stofe pentru dame, indigene și franceze, **Cazane și parchete**, in cele mai moderne colorii și deseneuri.

Diferite **Zefiruri, oxforte și cretone**. Tot soiul de **pânză și chifone**, pentru albituri.

Stofe bărbătești indigene și englese, dela cele mai renumite fabrici.

Păpuți (Ghete) și Galoci pentru bărbați, dame și copii.

Pălării pentru bărbați în fasonurile cele mai nouă și pălării preoțești.

Plapome de atlas, chasmir și roug mari și pentru copii.

Covoră de spargă (sfără), tapete și persiane foarte frumoase.

Garnituri (2 fețe de pat și 1 de masă) de lână și din bumbac.

Mare deposit de Bumbacuri de brodat, impletit și tot soiul de urzi și bătut, alb, galben și colorat, direct inportat dela cele mai renumite fabrici din patrie și străinătate.

In bransa ferăriei:

Tote soiurile de **penși și ruși**, precum și toate uneltele **agronomice:** pluguri, mașini de sămănat etc. — Unelte pentru **fauri, lăcătași și măsași.** — **Cuptore** în totă mărimea. — **Tinichea (plech)** neagră și albă.

In băcănie: mai multe soiuri de **Cafea, ureaui** japoneze, italiene și indigene. **Lumină de stearin**, de masă, și bisericească. **Uleiuri** pentru mașine, de lemn, de in etc. **Firnași** în diferite colorii în doze à 1/4 și 1 klgr. **Văpsele** (feștele), pentru podini etc. **Rhum** veritabil engles de Cuba și Jamaica. **VINURI naturale** de masă și vechi în desert.

Recvisite de școlă: tăblițe, căete, hârtie, pene, creone etc.

Vëndarea în detail și engro, cu cea mai mare promptitate.

Direcțiunea.

4-5.859.

Esport de VINURI VERITABILE de Ardeal.

Vinuri desert, ruginos și de masă.

Vinuri, calitate escelentă, în sticle și butoie.

Subscrisul are onore a aduce la cunoștința On. public, că pentru orașul Brașov și împrejurime **am luat asupra-mi singurul deposit de**

Vinuri veritabile de Ardeal
din pivnițele lui
R. FOREK, din Sebeșul-săsesc,
pe care le recomand cu următoarele prețuri fixe: de **36, 42 și 48 cr. litru**, fără sticlă, prețul sticlei à cr. se reîntorce la predarea sticlei góle.

Recomand mai departe diferite **vinuri de desert**, calitatea cea mai bună, pe lângă prețuri ieftine.

Primesc și comande de vinuri în butoie dela **50 litre în sus**, după prețurile stabilite în prețurile curent.

Invit On. public de-a proba vinurile din depositul meu.

Cu distinsă stimă:
FRIDERIK HAUSENMAYER
Brașov.

4—5

Vinuri negre igienica.

Numai pe ómenii tineri

ii interesază a ști, că

Injecția Orientală a Dr. BOITON din Paris

după întrebuintarea de câte-va zile lecușee și cele mai învechite suferințe. **Olein Santal** și **Balsam Copaive** devine de prisos, de-órece aceste mijloce strică stomacul și nu vindecă bóla.

Prețul unei sticle BOITON Injecția 1 florin.

Deposit general pentru Ungaria:

Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,
V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchenyi-platz).

Se află în farmaciile mai mari. *Depou principal* la farmacia Carl Schuster în Brașov.

Adresa pentru comande cu posta:
Farmacia ZOLTAN Budapesta.

55—60

Dr. Rosa's Lebens-Balsam **Prager Haussalbe**
din farmacia lui **B. FRAGNER** in Prag 203-III.

Cel mai probat **mijloc casnic**, care se reguleze mistuirea, se produce sânge curat, se curețe sucurile rele, condiție principală pentru menținerea sănătății) precum se vindecă și durerile de stomac spre exemplu: în casurile de lipsă de apetit, rigăeli, congestiun, vărsături dureri de fole și stomac, cărcei, îngreunarea stomacului cu măn-care, flegmă, haemoroide, suferințe femeiești, bóle de intestine este:

Pentru vindecarea **Inflamațiilor, rănilor și umfăturilor**, se întrebuintează ca **mijloc** cu **succes sigur** la inflamații stagnația laptelui și întărirea țitelor cu ocaziunea înfărcării copilului, la abscese, pustule cu puroi, carbuncule, copturi la unghii, la panariții, ulceratiuni la degete, la întărituri, umfături, tumórea glandulelor lin fatică, lipume etc.

Acest balsam **animază activitatea mistuirei**, produce sânge curat și sănătos și a devenit un medicament sigur de casă popular.

Vindecarea urmază în timpul cel mai scurt, fără dureri.

Sticla mare 1 fl. — Sticla mică 50 cr.
Cu poșta 20 cr. mai mult.

In cutióre à 25 cr. și 35 cr.
Cu poșta 6 cr. mai mult.

AVIS! Fie-care cumpărător se cêră numai preparate originale din farmacia B. FRAGNER in Prag și se fie atent, ca embalagiul dela balsamul Dr. Rosa's se fie provăduț cu marca alăturată rotundă.

Er' embalagiul dela Prager Haussalbe cu marca alăturată treiunghiulară

Or' și cine ar face cunoșcut o falsificăre, capêta remunerație!

Mil de scrisóri de recunoștință sunt depuse spre vedere.

Deposit in farmaciile D-lor: **Victor Roth, E. Kugler, Ferd. Jekelius** in Brașov. Pe urmă la **J. Tórok, A. Egger, Thalmayer & Seitz și Kochmeister's Nachfolger** in Budapesta.

Deposit principal al producătorului **B. Fragner**, Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prsg, Eck der Spornergasse 203.

Trimiteri cu poșta se efectuează imediat

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintărie s'a veduț necesită să dăruiască întregul ei deposit in schimbul unei răsplate mici pentru muncă.

Eu sunt imputernicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit, prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adevă:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă,	1 lingură de argint pentru lapte patent american,
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,	2 ciocănele de argint pentru spart ouă, patent american,
6 linguri de argint patent american,	6 cesci Victoria englezesoi,
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american	2 candelabre de masă,
1 lingură de argint pentru supă patent american,	1 strecurătoare pentru cêi,
	1 zaharniță,

44 bucați la un loc: fl. 6.60

Tóte cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își pă-trêză co'órea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă**, mă simt îndatorat in public, că ori cine, cărui-a nu-i conviasse marfa in trimit bunu înapoi, nimenea însă să nu trecă cu vederea ocaziunea acêsta favorabilă, de ași procura acêsta garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

Dar de nuntă și cadouri ocazionale!

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-s**
Haupt-Agentur der vereinigten amerik Patent-Silber-waarenfabriken.
WIEN,
II., Rembrandtstrasse 19/VII.

Se trimite in provincia numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei înainte.

Prافل de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

3-4.862.

Estras din scrisorile de recunoștință.

Pills, 24 Aug. 1896. Sunt foarte mulțumit, cu trimiterea garnitureri Vê rog a trimite cunnaței mele Baronésa Nyári nasc. Somogyi la Szántó, 3 garnituri asemenea. Baron Julius Nyári.

Sunt foarte mulțumit cu trimiterea garnitureri, și s'emi mai trimiti încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár.
Exelens Baronin Bánffy.